

**WYTYCZNE NR 3 KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI W SPRAWIE
WYKONYWANIA PRZEZ POLICJĘ NIEKTÓRYCH CZYNNOŚCI W ZAKRESIE
WYKRYWANIA WYKROCZEŃ ORAZ ŚCIGANIA ICH SPRAWCÓW**

z dnia 13 lipca 2020 r. (Dz.Urz.KGP z 2020 r. poz. 37)

(zm. Dz.Urz.KGP z 2023 r. poz. 86)

Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020 r. poz. 360), zwanej dalej „ustawą”, postanawia się, co następuje:

Rozdział 1. Przepisy ogólne.

§ 1

1. Wytyczne obejmują te praktyczne aspekty wykonywania przez Policję czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców, które mają szczególny wpływ na poprawność realizowanych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia i czynności zleconych przez sąd lub prokuratora, prowadzonych na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2019 r. poz. 821 i 1238 oraz z 2020 r. poz. 568), zwanej dalej „k.w.”;
- 2) ¹⁾ ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289), zwanej dalej „ustawą o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
- 3) ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2019 r. poz. 1120, 1123, 1556 i 1694), zwanej dalej „k.p.w.”.

2. Użyte w wytycznych określenia oznaczają:

- 1) organ Policji - Komendanta Głównego Policji, komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, komendanta powiatowego (miejskiego, rejonowego) Policji, komendanta komisariatu i komendanta komisariatu specjalistycznego Policji;
- 2) organ I instancji - organ Policji akceptujący wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu;
- 3) organ II instancji - organ Policji nadrzędny nad organem I instancji;
- 4) organ nadrzędny - organ Policji wyższego stopnia;
- 5) jednostka Policji - komendę powiatową (miejską, rejonową) Policji, komisariat i komisariat specjalistyczny Policji;
- 6) kierownik jednostki - komendanta powiatowego (miejskiego, rejonowego) Policji, komendanta komisariatu i komisariatu specjalistycznego Policji;
- 7) przełożony dyscyplinarny - przełożonego w rozumieniu przepisów art. 133 ust. 1 ustawy;
- 8) k.p.k. - ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 30, 413 i 568);
- 9) k.k. - ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1950, 2128 i 568);
- 10) rejestr wykroczeń - elektroniczny zbiór danych dotyczący sprawców wykroczeń, o którym mowa w art. 20f ust. 4 ustawy.

§ 2

1. W przypadku, gdy policjant ujawni wykroczenie lub uzyska wiadomość o popełnieniu wykroczenia, obowiązany jest podjąć czynności zmierzające do:

- 1) ustalenia sprawcy wykroczenia oraz zatrzymania go w uzasadnionych przypadkach;
- 2) ustalenia okoliczności zdarzenia i zabezpieczenia przedmiotów mogących stanowić dowód popełnienia wykroczenia przed utratą lub zniekształceniem;
- 3) ustalenia, czy istnieją formalne podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie, w tym uzyskania od uprawnionej osoby żądania ścigania w przypadku wykroczenia ściganego na żądanie;
- 4) zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie oraz informacji o źródłach dowodowych pozwalających na obiektywne rozstrzygnięcie sprawy.

---

¹⁾ § 1 ust. 1 pkt 2 w brzmieniu wytycznej z dnia 15.09.2023 r. (Dz.Urz.KGP z 2023 r. poz. 86), która wchodzi w życie 30.09.2023 r.

2. W przypadku ujawnienia wykroczenia lub uzyskaniu wiadomości o popełnieniu wykroczenia określonego w art. 119 § 1, art. 120 § 1, art. 122 § 1 i 2 oraz art. 124 § 1 k.w., policjant, który ujawnił to wykroczenie lub uzyskał wiadomość o jego popełnieniu obowiązany jest, poza dokonaniem czynności o których mowa w ust. 1, z chwilą powzięcia informacji na temat sprawcy wykroczenia, do uzyskania z rejestru wykroczeń informacji o wcześniejszym popełnieniu przez tą osobę tego rodzaju wykroczeń.

§ 3 Policjant może poprzestać na zastosowaniu środków oddziaływania wychowawczego, jeżeli jest to wystarczające dla wdrożenia sprawy wykroczenia do poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego.

§ 4

1. Okolicznościami uzasadniającymi zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego, o których mowa w art. 41 k.w., są okoliczności określone w art. 33 § 1-4 k.w., a w szczególności:

- 1) przywrócenie stanu poprzedniego;
- 2) naprawienie wyrządzonej szkody;
- 3) przeproszenie pokrzywdzonego;
- 4) zapewnienie ze strony sprawcy niepopelniania w przyszłości podobnego czynu zabronionego;
- 5) wykonanie zaniechanego obowiązku.

2. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 1, podejmuje:

- 1) policjant ujawniający wykroczenie, jeżeli środek ten stosuje bezpośrednio po ujawnieniu popełnionego przez sprawcę wykroczenia;
- 2) policjant prowadzący czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie, jeżeli okoliczności uzasadniające zastosowanie tych środków zaistniały w toku prowadzonych czynności.

3. Nie stosuje się środków oddziaływania wychowawczego w przypadku wykroczeń, za które orzeka się środek karny.

4. Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego nie zamyka drogi do skierowania wniosku o ukaranie do sądu albo nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego.

5. Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego bezpośrednio po ujawnieniu popełnionego wykroczenia oraz okoliczności będące podstawą do poprzestania na zastosowaniu tego środka, policjant może udokumentować w notatniku służbowym, a w toku prowadzonych czynności wyjaśniających, dokumentuje w notatce urzędowej.

6. W przypadku zastosowania środka oddziaływania wychowawczego w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających, policjant sporządza wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu oraz zawiadamia o zakończeniu czynności ujawnionych pokrzywdzonych i osobę zawiadamiającą o popełnieniu wykroczenia, pouczając ich odpowiednio o prawie do samodzielnego wniesienia wniosku o ukaranie w charakterze oskarżyciela posiłkowego (art. 27 § 1 i 2 k.p.w.) oraz do złożenia zażalenia na niewniesienie wniosku o ukaranie (art. 56a k.p.w.).

§ 5 Wobec sprawcy wykroczenia nakłada się grzywnę w drodze mandatu karnego albo kieruje się wniosek o ukaranie do sądu, jeżeli nie poprzestano na zastosowaniu środków oddziaływania wychowawczego.

Rozdział 2. Postępowanie wobec nieletnich popełniających czyny karalne wyczerpujące znamiona wykroczeń.

§ 6²⁾

1. Postępowanie w sprawach o czyn karalny wyczerpujący znamiona wykroczenia prowadzi się w trybie i na zasadach określonych w ustawie o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

2. W przypadku, gdy nieletni po ukończeniu 13 lat a przed ukończeniem 17 lat dopuści się czynu karalnego wyczerpującego znamiona wykroczenia, policjant może zastosować jeden ze środków oddziaływania wychowawczego, o których mowa w art. 4 ust. 5 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, jeżeli uzna, że jest to wystarczające. Przepisy § 4 ust. 1-3 stosuje się odpowiednio.

²⁾ § 6 w brzmieniu wytycznej z dnia 15.09.2023 r. (Dz.Urz.KGP z 2023 r. poz. 86), która wchodzi w życie 30.09.2023 r.

3. Zastosowanie środków, o których mowa w ust. 2, dokumentuje się w notatce urzędowej. Notatkę przekazuje się do komórki organizacyjnej Policji właściwej w sprawach nieletnich. W przypadku zastosowania środka oddziaływania wychowawczego w postaci zawiadomienia rodziców albo opiekuna nieletniego lub szkoły, do której nieletni uczęszcza - sporządza się pismo informujące o tym fakcie rodziców/opiekuna nieletniego lub właściwą szkołę.

4. W przypadku dopuszczenia się przez nieletniego, który ukończył 10 lat i nie ukończył 13 lat, czynu zabronionego wyczerpującego znamiona wykroczenia, a także w sytuacji, gdy wobec nieletniego, o którym mowa w ust. 2, nie zostaną zastosowane środki oddziaływania wychowawczego określone w art. 4 ust. 5 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, czynności policjanta ograniczają się do zebrania, przeprowadzenia i utrwalenia dowodów, a w razie potrzeby zatrzymania nieletniego (art. 59 ust. 1 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich). Materiały z tych czynności przekazuje się do sądu właściwego miejscowo (właściwość miejscową sądu określa art. 24 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich).

5. Nieletnich sprawców podlegających odpowiedzialności za czyn zabroniony wyczerpujący znamiona wykroczenia należy wysłuchiwać w warunkach zbliżonych do naturalnych, w miarę potrzeby w miejscu zamieszkania nieletniego, przy czym unikać należy wielokrotnego wysłuchiwania nieletniego co do tych samych okoliczności lub okoliczności ustalonych już w inny sposób i niebudzących wątpliwości. Należy dążyć do zapewnienia pełnej swobody wypowiedzania się nieletniego.

6. Przed przystąpieniem do wysłuchania nieletniego należy pouczyć go o przysługującym mu prawie do obrony, w tym do korzystania z pomocy obrońcy oraz o prawie do odmowy składania wyjaśnień lub odpowiedzi na poszczególne pytania.

7. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 (jeżeli zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego nastąpiło po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających) i ust. 4:

- 1) sporządza się wniosek o odstąpienie od kierowania wniosku o ukaranie do sądu, wskazując przyczynę odstąpienia;
- 2) powiadamia się ujawnionych pokrzywdzonych i osobę zawiadamiającą o popełnieniu wykroczenia, pouczając odpowiednio o treści art. 27 § 1 i 2 k.p.w. oraz art. 56a k.p.w.;
- 3) powiadamia się o odstąpieniu od skierowania wniosku o ukaranie do sądu właściwą dla miejsca popełnienia czynu zabronionego komórkę organizacyjną Policji właściwą w sprawach nieletnich.

Rozdział 3. Immunitety.

§ 7

1. W przypadku, gdy sprawcą wykroczenia jest osoba posiadająca immunitet materialny zakrajowy, o której mowa w art. 5 § 1 pkt 6 k.p.w., policjant, z zastrzeżeniem ust. 3, poprzestaje na sporządzeniu karty informacyjnej, zwanej dalej „kartą”. Ten tryb postępowania stosuje się również w przypadku popełnionego przez członka Parlamentu Europejskiego wykroczenia pozostającego w związku z działalnością prowadzoną w ramach wykonywania mandatu.

2. Wzór karty informacyjnej o popełnieniu wykroczenia lub uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia przez osobę posiadającą immunitet zakrajowy określa załącznik nr 1 do wytycznych.

3. W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 5 § 2 i 3 k.p.w., policjant sporządza kartę oraz podejmuje czynności wyjaśniające, jeżeli jest to konieczne do ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia takiego wniosku. W tym celu organ Policji, właściwy dla miejsca zdarzenia, za pośrednictwem komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, może prowadzić bezpośrednią korespondencję z Dyrektorem Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

4. Szczegółowy tryb postępowania policjanta wobec osób, o których mowa w ust. 1, określają „Procedury działania w sytuacjach wykroczeń popełnianych przez członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych akredytowanych w Rzeczypospolitej Polskiej”, stanowiące załącznik nr 2 do wytycznych.

5. O sposobie zakończenia przeprowadzonych czynności organ Policji, właściwy dla miejsca zdarzenia informuje Dyrektora Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, stosując odpowiednio tryb przekazywania informacji określony w ust. 6.

6. Policjant wykonujący czynności służbowe wobec osób posiadających immunitet zakrajowy sporządza kartę, która przekazywana jest do Dyrektora Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz do kierownika komórki

organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji z zachowaniem drogi służbowej za pośrednictwem służby dyżurnej komendy wojewódzkiej Policji (Komendy Stołecznej Policji), Komendy Głównej Policji.

7. Na żądanie Dyrektora Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych kierownik jednostki Policji właściwej dla miejsca zdarzenia przekazuje za pośrednictwem komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, w formie notatki urzędowej szczegółowe informacje o zdarzeniu opisanym w karcie.

§ 8

1. W przypadku, gdy sprawcą wykroczenia jest posiadający immunitet krajowy poseł, senator, członek Parlamentu Europejskiego, Rzecznik Praw Dziecka, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej, członek Trybunału Stanu, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznik Praw Obywatelskich, sędzia Sądu Najwyższego, sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego, sędzia Trybunału Konstytucyjnego, sędzia lub asesor sądu powszechnego, administracyjnego lub wojskowego oraz prokurator lub asesor jednostki prokuratury, tryb postępowania policjanta określa załącznik nr 3 do wytycznych.

2. W przypadku, gdy sprawcą wykroczenia jest poseł, senator albo członek Parlamentu Europejskiego, a z okoliczności sprawy wynika potrzeba uchylecia tej osobie immunitetu, właściwy dla miejsca zdarzenia organ Policji występuje do kierownika komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji, z wnioskiem o udzielenie pomocy prawnej w zakresie uzyskania zezwolenia na ściganie, dołączając do niego materiały czynności wyjaśniających, przeprowadzone bez udziału osoby posiadającej immunitet.

3. Wzór wniosku o udzielenie pomocy prawnej w zakresie uzyskania zezwolenia na ściganie określa załącznik nr 4 do wytycznych.

4. Po otrzymaniu i sprawdzeniu pod względem formalnym wniosku, o którym mowa w ust. 2, kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji, działający z upoważnienia Komendanta Głównego Policji, niezwłocznie kieruje do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej lub Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, za pośrednictwem Prokuratora Generalnego, wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej.

5. Wzór wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej określa załącznik nr 5 do wytycznych.

6. Decyzję uprawnionego organu w zakresie wyrażenia zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej kierownik, o którym mowa w ust. 2, przekazuje bezzwłocznie wraz z otrzymanymi wcześniej materiałami z przeprowadzonych czynności do jednostki Policji prowadzącej czynności wyjaśniające w danej sprawie.

7.³⁾(*uchylony*)

8. W przypadku popełnienia wykroczenia związanego z wypełnianiem obowiązków służbowych przez wiceprezesa, dyrektora generalnego lub kontrolera Najwyższej Izby Kontroli policjant ogranicza czynności wyjaśniające do czynności niecierpiących zwłoki w celu zabezpieczenia śladów i przedmiotów mogących stanowić dowód popełnienia wykroczenia, a następnie materiały z tych czynności przekazuje dyżurnemu jednostki organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zdarzenia. Następnie właściwy dla miejsca zdarzenia organ Policji kieruje do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli wniosek o wyrażenie przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej, sporządzony odpowiednio według wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do wytycznych.

9. W przypadku popełnienia przez strażaka Państwowej Straży Pożarnej wykroczenia związanego z wykonywaniem polecenia służbowego policjant sporządza notatkę urzędową, którą przekazuje dyżurnemu jednostki Policji właściwej dla miejsca zdarzenia. Notatkę przesyła się właściwemu kierownikowi jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej w celu wdrożenia odpowiedzialności dyscyplinarnej za wykroczenie. W przypadku, gdy wykroczenie nie jest popełnione w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych lub strażak wykonując polecenie służbowe umyślnie dopuszcza się wykroczenia, policjant ujawniający wykroczenie jest obowiązany podjąć czynności na zasadach ogólnych.

10. Informacje o podstawach prawnych oraz rodzajach i zakresach poszczególnych immunitetów zawiera załącznik nr 6 do wytycznych.

³⁾ § 8 ust. 7 uchylony wytyczną z dnia 15.09.2023 r. (Dz.Urz.KGP z 2023 r. poz. 86), która wchodzi w życie 30.09.2023 r.

§ 9

1. W przypadku popełnienia wykroczenia przez funkcjonariusza Centralnego Biura Antykorupcyjnego policjant jest obowiązany podjąć przewidziane przepisami k.p.w. czynności, a następnie przedłożyć drogą służbową kierownikowi jednostki Policji wniosek o zawiadomienie Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego o popełnionym wykroczeniu oraz rezultatach czynności podjętych w celu ukarania sprawcy.
2. W przypadku popełnienia wykroczenia przez funkcjonariusza Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Służby Ochrony Państwa, a także w przypadku odmowy przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczenia w terminie grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego zaocznego, organ Policji właściwy dla miejsca zdarzenia zawiadamia szefa lub komendanta właściwej Agencji lub Służby.
3. W przypadku popełnienia wykroczenia przez funkcjonariusza Straży Marszałkowskiej - policjant ujawniający wykroczenie jest obowiązany podjąć przewidziane przepisami k.p.w. czynności, a następnie sporządzić notatkę i przekazać ją drogą służbową Komendantowi Straży Marszałkowskiej.
4. W przypadku popełnienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej wykroczenia w sytuacjach innych, niż określonych w art. 10 k.p.w. albo popełnienia wykroczenia innego niż określone w art. 10 k.p.w. w okolicznościach niedających podstaw do zastosowania postępowania mandatowego, policjant podejmuje czynności na zasadach ogólnych.
5. W przypadku ujawnienia wykroczenia popełnionego przez sprawcę, o którym mowa w art. 10 k.p.w., w wypadku niecierpiącym zwłoki policjant zabezpiecza ślady i przedmioty mogące stanowić dowód popełnienia wykroczenia przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, powiadamiając o podjęciu tych czynności Żandarmerię Wojskową. Materiały z czynności wyjaśniających przeprowadzonych w trybie niecierpiącym zwłoki należy niezwłocznie przekazać właściwemu miejscowo prokuratorowi właściwemu do spraw wojskowych.

Rozdział 4. Czynności przed sporządzeniem i wniesieniem wniosku o ukaranie.

§ 10

1. Zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia należy przyjąć w każdej jednostce Policji, bez względu na właściwość miejscową i rzeczową.
2. Jeżeli zawiadamiającym jest osoba częściowo lub całkowicie ubezwłasnowolniona, policjant wykonuje czynności niecierpiące zwłoki i sporządza notatkę urzędową. Następnie należy wykonać czynności z udziałem przedstawiciela ustawowego albo osoby, pod której stałą opieką zawiadamiający pozostaje.
3. Jeżeli zawiadamiającym jest małoletni, czynności z jego udziałem, powinny zostać, w miarę możliwości, przeprowadzone w obecności przedstawiciela ustawowego lub faktycznego opiekuna. Zawiadamiającego małoletniego, jeżeli w chwili składania zawiadomienia o wykroczeniu nie ukończył 17 lat, przed przyjęciem zawiadomienia należy pouczyć o możliwości zastosowania środków przewidzianych w przepisach o postępowaniu w sprawach nieletnich za fałszywe oskarżenie (art. 234 k.k.) oraz zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy (art. 233 § 1 k.k.) i za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu.
4. W przypadku zawiadomienia złożonego przez osobę, która nie ma pełnego rozeznania co do podejmowanych czynności, treść przekazanej informacji dokumentuje się w formie notatki urzędowej. Protokolarne przyjęcie zawiadomienia może nastąpić po ustaniu przyczyn uniemożliwiających przesłuchanie. Jeżeli zakres informacji na to pozwala, policjant wykonuje czynności niecierpiące zwłoki, a w szczególności ustala tożsamość sprawcy wykroczenia i świadków zdarzenia oraz zabezpiecza ślady i przedmioty mogące stanowić dowód popełnienia wykroczenia przed ich utratą.
5. Na wniosek pokrzywdzonego składającego zawiadomienie o wykroczeniu, wydaje mu się nieodpłatnie potwierdzenie złożenia zawiadomienia, zawierające dane wymienione w art. 304b k.p.k. O prawie tym należy pokrzywdzonego pouczyć.
6. W przypadku ujawnienia wykroczenia lub przyjęcia zawiadomienia o wykroczeniu określonym w przepisach prawa pracy policjant obowiązany jest niezwłocznie przekazać zebrane w sprawie materiały, drogą służbową właściwemu dla miejsca popełnienia wykroczenia organowi Państwowej Inspekcji Pracy.

7. W przypadku wykroczeń ściganych na żądanie, policjant prowadzący czynności wyjaśniające przyjmuje od pokrzywdzonego żądanie ścigania. Żądanie to może być złożone na piśmie albo zgłoszone ustnie do protokołu.

8. Jeżeli uzyskanie żądania ścigania nie jest możliwe bezpośrednio po ujawnieniu wykroczenia, policjant wykonuje czynności niecierpiące zwłoki, a w szczególności ustala tożsamość sprawcy wykroczenia i świadków zdarzenia, zabezpiecza ślady i przedmioty mogące stanowić dowód popełnienia wykroczenia. Dalsze czynności wyjaśniające podejmuje dopiero po uzyskaniu żądania ścigania.

9. Jeżeli pokrzywdzony będący na miejscu zdarzenia nie żąda ścigania sprawcy wykroczenia ściganego na żądanie, policjant dokumentuje ten fakt wyłącznie w notatniku służbowym.

10. W zależności od potrzeb, po przyjęciu zawiadomienia o wykroczeniu, można przesłuchać zawiadamiającego w charakterze świadka.

11. Sporządzenie protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu nie jest wymagane, jeśli zawiadomienie zostało złożone na piśmie i wyczerpująco przedstawia okoliczności zdarzenia albo gdy policjant samodzielnie ujawnił wykroczenie, a okoliczności zdarzenia nie budzą wątpliwości. Czynności wyjaśniające ogranicza się wówczas do sporządzenia notatki urzędowej, stosownie do art. 54 § 3 k.p.w.

§ 11

1. Przed sporządzeniem wniosku o ukaranie do policjanta prowadzącego czynności należy:

- 1) ustalenie okoliczności faktycznych zdarzenia;
- 2) ustalenie danych osobowych, miejsca zamieszkania oraz innych danych niezbędnych do ustalenia tożsamości sprawcy wykroczenia;
- 3) zebranie i zabezpieczenie przedmiotów mogących stanowić dowód popełnienia wykroczenia i ich utrwalenie w niezbędnym zakresie dla sądu, ustalenie danych osobowych świadków oraz odebranie przedmiotów uzyskanych w wyniku popełnienia wykroczenia podlegających przypadkowi lub których posiadanie jest zabronione;
- 4)⁴⁾ ustalenie i zebranie innych danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie, a w szczególności:
  - a) informacji o ujawnionych pokrzywdzonych,
  - b) wysokości wyrządzonej szkody albo wartości przedmiotu czynu,
  - c) uprzedniej karalności sprawcy za podobne przestępstwo lub wykroczenie, jeżeli oskarżyciel publiczny zamierza powołać się na tę okoliczność, a w przypadku wykroczeń określonych w art. 119 § 1, art. 120 § 1, art. 122 § 1 i 2 oraz art. 124 § 1 k.w. uzyskaniu z rejestru wykroczeń informacji o wcześniejszym popełnieniu tego rodzaju wykroczeń,
  - d) danych o stanie majątkowym sprawcy, stosownie do art. 57 § 3 pkt 2 oraz art. 54 § 8 k.p.w.;

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, mogą polegać w szczególności na:

- 1) oględzinach miejsca, osoby lub rzeczy, w tym z udziałem osoby podejrzanej lub świadka;
- 2) legitymowaniu osoby, wobec której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, pokrzywdzonego oraz świadków;
- 3) przesłuchaniu osoby pokrzywdzonej oraz osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie;
- 4) przesłuchaniu świadków;
- 5) przeprowadzaniu konfrontacji;
- 6) okazywaniu osób, wizerunku lub rzeczy;
- 7) wezwaniu do wydania albo okazania przedmiotu lub dokumentu podlegającego oględzinom lub mogącego stanowić dowód popełnienia wykroczenia;
- 8) przeszukaniu pomieszczeń i innych miejsc, a także osób oraz zatrzymywaniu rzeczy znalezionych podczas przeszukania, w razie odmowy wydania lub okazania przedmiotów, o których mowa w pkt 7;
- 9) badaniu stanu trzeźwości osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia;
- 10) zwracaniu się do urzędów, instytucji, zakładów specjalistycznych lub do biegłego albo biegłych o wydanie opinii lub udzielenie informacji;
- 11) dokonaniu tymczasowego zajęcia przedmiotu w celu zabezpieczenia ewentualnego przypadku;
- 12) przeprowadzeniu w drodze eksperymentu procesowego, doświadczenia lub odtworzenia przebiegu stanowiących przedmiot rozpoznania zdarzeń lub ich fragmentów.

⁴⁾ § 11 ust. 1 pkt 4 lit c wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 listopada 2019 r.

3. Czynności wyjaśniające wymagające spisania protokołu dokumentuje się wykorzystując odpowiednie wzory formularzy druków stosowanych w Policji w tym zakresie.
4. Policjant sporządzając protokół z przesłuchania używa formy gramatycznej w pierwszej osobie liczby pojedynczej w czasie przeszłym. Spisując protokół powinien dążyć do zachowania dokładności zamieszczając charakterystyczne określenia i zwroty używane przez osobę przesłuchiwaną.
5. W protokole z czynności należy zakreślić wolne miejsca w sposób uniemożliwiający ich późniejsze wypełnienie.

§ 12

1. Jeżeli w toku prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie ujawnione zostaną okoliczności, o których mowa w art. 5 § 1 k.p.w., policjant odstępuje od kierowania wniosku o ukaranie, chyba że zachodzą okoliczności wskazane w art. 5 § 2-3 k.p.w.
2. Zakończenie czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie odstępniem od kierowania wniosku o ukaranie do sądu dokumentuje się wnioskiem, w którym należy wskazać podstawę prawną i uzasadnić przyczynę odstąpienia od kierowania wniosku o ukaranie, z zastrzeżeniem przepisu § 56 ust. 3.
3. Wniosek o odstąpienie od kierowania wniosku o ukaranie do sądu zatwierdza organ Policji lub osoba pisemnie upoważniona przez ten organ.

§ 13 W przypadkach uzasadniających wyłączenie części materiałów z czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie do odrębnego prowadzenia, policjant prowadzący czynności wyjaśniające przedkłada organowi Policji kopie potwierdzonych za zgodność z oryginałami materiałów podlegających wyłączeniu wraz z notatką urzędową wskazującą okoliczności uzasadniające wyłączenie. Kopię tej notatki pozostawia się w materiałach sprawy, z której zostały wyłączone.

§ 14

1. Wartość materialną rzeczy stanowiącej przedmiot wykroczenia ustala się według cen obowiązujących w miejscu i czasie popełnienia czynu.
2. Jeżeli rzecz będąca przedmiotem wykroczenia była już używana, jej wartość podlega zmniejszeniu o stopień zużycia.
3. Oceny stopnia zużycia dokonuje pokrzywdzony.
4. Jeżeli ocena, o której mowa w ust. 3, budzi uzasadnione wątpliwości policjanta lub nie jest możliwa, należy zasięgnąć informacji od osób lub instytucji posiadających wiedzę specjalistyczną do dokonania takiej wyceny lub powołać biegłego.

§ 15

1. Szkada następuje wskutek uszkodzenia rzeczy, uczynienia jej niezdatną do użytku lub całkowitego zniszczenia.
2. Przez uszkodzenie rozumieć należy takie oddziaływanie na rzecz, które zmniejsza jej wartość przez zmianę wyglądu zewnętrznego lub kształtu albo naruszenie całości rzeczy.
3. Uczynienie rzeczy niezdatną do użytku ma miejsce wtedy, gdy nie nadaje się ona do wykorzystania w sposób zgodny z jej przeznaczeniem.
4. Zniszczeniem rzeczy jest takie jej uszkodzenie, wskutek którego rzecz przestaje istnieć lub traci nieodwracalnie dotychczasową wartość użytkową.

§ 16

1. Wysokość szkody, o której mowa w § 15 ust. 1, ustala się według wysokości rzeczywistego uszczerbku powstałego w mieniu pokrzywdzonego w wyniku działania sprawcy, a nie według wartości rzeczy będącej przedmiotem działania sprawcy.
2. W razie uszkodzenia rzeczy albo uczynienia jej niezdatną do użytku, wysokość szkody określa się kosztami jej naprawy. W wypadku, gdy koszty naprawy przewyższają wartość rzeczy, wysokość szkody określa się wartością tej rzeczy, stosując odpowiednio postanowienia § 14. Wartość uszkodzonej rzeczy może być niższa od szkody wyrządzonej czynem.
3. Do ustalenia wysokości szkody można wykorzystać przedłożone przez pokrzywdzonego dowody zakupu lub naprawy oraz informacje uzyskane w wyniku konsultacji ze specjalistą w danej dziedzinie.

§ 17

1. Instrukcyjny termin ukończenia czynności wyjaśniających, określony w art. 54 § 1 k.p.w., może być przekroczony, jeżeli wynika to ze skierowania sprawy do mediacji w trybie art. 54 § 9 k.p.w. albo w razie niemożności wykonania w tym terminie czynności zmierzających do ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie lub zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku, spowodowanej ważnymi przyczynami.
2. W przypadku kierowania sprawy do mediacji na etapie czynności wyjaśniających, przed odebraniem pisemnej zgody od pokrzywdzonego oraz od osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, policjant wyjaśnia pokrzywdzonemu i tej osobie cel i zasady postępowania mediacyjnego i poucza o możliwości cofnięcia zgody na mediację aż do zakończenia postępowania mediacyjnego.
3. Przy zawarciu ugody w postępowaniu mediacyjnym przeprowadzonym na etapie czynności wyjaśniających, stosuje się przepis art. 41 k.w.
4. Policja jest zobowiązana przeprowadzić czynności wyjaśniające także na polecenie sądu lub prokuratora, stosownie do postanowień art. 55 i 56 § 1 k.p.w.
5. Czynności wyjaśniające w niezbędnym zakresie, policjant przeprowadza również na potrzeby postępowania mandatowego. Jeżeli sprawca wykroczenia nie został ukarany grzywną w drodze mandatu karnego w terminie określonym w art. 97 § 1 k.p.w., sporządza się wniosek o ukaranie do sądu.

§ 18 Z wnioskiem o ukaranie, w tym również po zawarciu ugody w postępowaniu mediacyjnym przeprowadzonym na etapie czynności wyjaśniających, organ Policji występuje w szczególności, gdy:

- 1) wykroczenie nie podlega ściganiu w postępowaniu mandatowym, a zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego jest niewystarczające dla wdrożenia sprawy do poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego;
- 2) sprawca nie wykonał zobowiązań wynikających z zawartej ugody;
- 3) sprawca odmówił przyjęcia mandatu karnego lub nie uiszczył w terminie grzywny nałożonej mandatem zaocznym;
- 4) zachodzą okoliczności przemawiające za wymierzeniem sprawcy surowszej grzywny niż to jest dopuszczalne w postępowaniu mandatowym lub innego rodzaju kary albo za orzeczeniem środka karnego.

Rozdział 5. Przeprowadzanie poszczególnych dowodów.

Oddział 1. Przesłuchanie świadka..

§ 19

1. Przed przesłuchaniem policjant winien sprawdzić tożsamość osoby przesłuchiwanej na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, czyniąc o tym wzmiankę w protokole przesłuchania. Brak dokumentu tożsamości należy odnotować.
2. Policjant dokonuje również sprawdzenia danych osoby przesłuchiwanej w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji (KSIP).
3. Świadek i pokrzywdzony może złożyć wniosek o niezamieszczanie w protokole danych dotyczących jego miejsca zamieszkania i miejsca pracy, a także numeru telefonu, telefaksu ani adresu poczty elektronicznej, o czym należy go pouczyć przed przystąpieniem do przesłuchania, potwierdzając udzielenie pouczenia w protokole. Pouczenie może być także zamieszczone w wezwaniu skierowanym do świadka lub pokrzywdzonego.
4. Szczegółowy sposób postępowania z danymi dotyczącymi miejsca zamieszkania i miejsca pracy pokrzywdzonego i świadka określa art. 148a k.p.k. w zw. z art. 37 § 13 k.p.w.
5. Okoliczności, o których mowa w art. 148a § 4 k.p.k., powinny wynikać z niebudzących wątpliwości materiałów zgromadzonych w sprawie.
6. Policjant może odstąpić od przesłuchania świadka lub osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, albo przerywa czynność, gdy w wyniku obserwacji jego zachowania, a także spo-

sobu wypowiedzi, poweźmie podejrzenie, że jest on w stanie po użyciu alkoholu, pod wpływem środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo innego podobnie działającego środka, utrudniającego lub uniemożliwiającego właściwy kontakt werbalny z przesłuchiwanym. Przyczynę przerwania czynności dokumentuje się w protokole przesłuchania lub w notatce urzędowej, jeśli do przesłuchania nie doszło.

7. Policjant przystępując do przesłuchania powinien poinformować osobę przesłuchiwaną o celach przesłuchania.

8. Osoba przesłuchiwana potwierdza w protokole własnoręcznym podpisem, że została pouczona o przysługujących jej prawach.

9. Jeżeli świadek odmówił składania zeznań, informację o tym należy wpisać na początku protokołu, a jeżeli odmówił udzielenia odpowiedzi na pytanie stosowną wzmiankę należy zamieścić w odpowiednim miejscu protokołu.

§ 20

1. Przesłuchanie osoby zobowiązanej do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” odbywa się w trybie określonym w art. 41 § 2 k.p.w. O zwolnienie takiej osoby z obowiązku zachowania tajemnicy może wystąpić sąd z urzędu lub na wniosek organu Policji.

2. Przesłuchanie osoby zobowiązanej do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone” lub „poufne” lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji odbywa się w trybie określonym w art. 41 § 3 k.p.w.

§ 21

1. Świadka należy przesłuchać zwłaszcza wtedy, gdy:

- 1) nie będzie możliwe jego przesłuchanie przed sądem;
- 2) istnieje wątpliwość, czy wykroczenie zostało popełnione albo czy osoba podejrzewana dopuściła się zarzuczonego jej czynu;
- 3) sprawca wykroczenia nie jest znany;
- 4) zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności istotnych dla danej sprawy.

2. W innych wypadkach przesłuchanie świadków nie jest konieczne, a czynności wyjaśniające można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej z rozpytania świadków oraz ustalenia ich danych osobowych wraz z adresami, w celu dołączenia ich do wniosku o ukaranie.

§ 22

1. Świadka należy przesłuchiwać, w miarę możliwości, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o popełnieniu wykroczenia lub jego ujawnieniu.

2. Jeżeli niezwłoczne przesłuchanie świadka w sposób określony w ust. 1, jest niemożliwe lub niewskazane, należy go w tym celu wezwać do jednostki Policji właściwej z uwagi na miejsce popełnienia wykroczenia.

3. Świadka można przesłuchać w miejscu jego pobytu, jeżeli nie może stawić się na wezwanie z przyczyn wskazanych w art. 177 § 2 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.w.

4. Jeżeli świadek mieszka (przebywa) poza miejscowością, w której znajduje się siedziba jednostki Policji prowadzącej czynności wyjaśniające, należy o jego przesłuchanie zwrócić się do jednostki Policji, na której terenie działania świadek zamieszkuje (przebywa).

§ 23

1. Policjant wykonując zaplanowane przesłuchanie świadka powinien każdorazowo odpowiednio przygotować się, aby czynność ta nie wymagała powtórzenia.

2. Przygotowanie się do przesłuchania w szczególności polega na zapoznaniu się z opisem zaistniałego zdarzenia, dotychczas posiadanym materiałem dowodowym i informacjami, a także sformułowaniu pytań, jakie przesłuchujący zamierza zadać świadkowi.

§ 24

1. Do składania zeznań w charakterze świadka nie są zobowiązani szefowie przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, osoby należące do personelu dyplomatycznego, personelu administracyjnego lub technicznego tych przedstawicielstw, członkowie rodziny wymienionych osób pozostający z nimi we wspólnocie domowej oraz inne osoby korzystające z immunitetu dyplomatycznego; chyba, że wyrażą na to zgodę.
2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują także osobom korzystającym z immunitetu konsularnego, jeżeli okoliczności, których zeznania będą dotyczyć są związane z wykonywaniem przez te osoby funkcji urzędowych.
3. Wezwania kierowane do osób wymienionych w ust. 1 lub 2 nie mogą zawierać pouczenia o możliwości zastosowania środków przymusu, a w razie niezastosowania się tych osób do wezwania lub odmowy złożenia zeznań nie można tych środków stosować.

§ 25

1. Świadkowi, osobie mu towarzyszącej, jeżeli świadek nie mógł stawić się na wezwanie organu prowadzącego czynności wyjaśniające bez opieki tej osoby, biegłemu, tłumaczowi oraz specjaliście, niebędącymi funkcjonariuszami organów procesowych, przysługuje zwrot kosztów stawiennictwa w zakresie określonym w art. 121 § 1 k.p.w. w związku z art. 618a-618l k.p.k.
2. Świadkowi, osobie mu towarzyszącej, jeżeli świadek nie mógł stawić się na wezwanie organu prowadzącego czynności wyjaśniające bez opieki tej osoby, biegłemu, tłumaczowi oraz specjaliście będącym funkcjonariuszem organów procesowych służy prawo do należności na zasadach określonych w przepisach regulujących wysokość i warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na terenie kraju.

§ 26 Małoletniego do ukończenia 15 roku życia w charakterze świadka powinno się, w miarę możliwości, gdy dobro postępowania nie stoi temu na przeszkodzie, przesłuchiwać w obecności przedstawiciela ustawowego lub faktycznego opiekuna (zgodnie z art. 171 § 3 k.p.k.). Świadka w wieku od 13 do 17 roku życia należy pouczyć o możliwości zastosowania środków przewidzianych w przepisach o postępowaniu w sprawach nieletnich za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy (art. 233 § 1 k.k.) i za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu (art. 233 § 1a k.k.) przed sądem rodzinnym za składanie fałszywych zeznań, a świadka do 13 roku życia o obowiązku mówienia prawdy i niezatajania prawdy.

Oddział 2. Szczególne formy przesłuchania..

§ 27

1. W razie zaistnienia istotnych sprzeczności między zeznaniami świadków, między zeznaniami świadków a wyjaśnieniami osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie oraz wyjaśnieniami osób, co do których istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko nim wniosku o ukaranie, można przeprowadzić konfrontację.
2. Konfrontacja polega na bezpośrednim i jednoczesnym przesłuchaniu dwóch osób, których zeznania lub wyjaśnienia złożone wcześniej są ze sobą sprzeczne co do istotnych faktów.
3. Do konfrontacji należy się odpowiednio przygotować, aby jej wynik dał możliwie najbardziej obiektywny materiał dowodowy, a także, aby nie dopuścić do niepożądanych incydentów w toku konfrontacji.
4. Protokół konfrontacji powinien wskazywać sprzeczności oraz odzwierciedlać zadawane pytania i uzyskiwane odpowiedzi.

§ 28

1. W toku czynności wyjaśniających można dokonać okazania osoby, jej wizerunku lub rzeczy, na zasadach wskazanych w art. 173 k.p.k., w zw. z art. 39 § 2 k.p.w.
2. Do czynności okazania stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie warunków technicznych przeprowadzania okazania (Dz.U. poz. 981).

§ 29

1. Okazania wizerunku osoby dokonuje się w szczególności, jeżeli:

- 1) osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia ukrywa się, przebywa za granicą, w odległym miejscu lub jest obłożnie chora, albo nie jest znana, ale można przypuszczać, że jej zdjęcie zostało uzyskane na podstawie art. 20 ust. 1 i 1a ustawy;
- 2) okazanie jawne byłoby przedwczesne lub niepożądane, zaś okazanie dyskretne łączyłoby się z nadmiernymi trudnościami lub byłoby niemożliwe;
- 3) osoba podlegająca rozpoznaniu zaginęła lub nie żyje.

2. Z czynności okazania sporządza się protokół. Przebieg czynności można również utrwalić za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk.

3. Fotografię osoby okazuje się w zestawie zdjęć innych osób podobnych, przy czym - w miarę możliwości - powinna ona pochodzić z najbliższego okresu, w którym rozpoznający widział osobę okazywaną mu z fotografii. Przy doborze fotografii należy także kierować się zasadą, że fotografie barwne okazuje się z barwnymi, a czarno-białe z czarno-białymi.

4. Okazanie fotografii osób przybranych innych niż uzyskanych na podstawie art. 20 ust. 1 i 1a ustawy wymaga ich pisemnej zgody, którą dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających.

5. Przed okazaniem, o którym mowa w ust. 3, policjant sporządza tablicę poglądową poprzez trwałe połączenie zdjęcia z podłożem tablicy, a także:

- 1) numeruje zdjęcia;
- 2) na prawych dolnych rogach zdjęć odciska pieczęć obejmującą także podłoże;
- 3) oznacza tablicę danymi identyfikującymi czynności wyjaśniające, w związku z którymi została sporządzona, a także danymi wskazującymi na to kto ją sporządził;
- 4) jeżeli w czynnościach wyjaśniających sporządzono kilka tablic, nadaje im kolejne numery porządkowe;
- 5) na odwrocie tablicy umieszcza wykaz osób, których zdjęcia okazano, nie udostępniając go rozpoznającemu.

6. Przy sporządzaniu tablicy poglądowej za pomocą technik komputerowych stosuje się ust. 5 pkt 1, 3, 4 i 5. Tablicę można opisać na odwrocie.

7. W przypadku, gdy policjant okazuje tablice z fotografiami, powinien uczynić o tym wzmiankę w protokole okazania, z podaniem numerów odpowiadającym zdjęciom i nazwiskom osób rozpoznanych, z podaniem nazwiska osoby rozpoznanej i numeru odpowiadającego fotografii tej osoby. Tablica jest załącznikiem do protokołu.

Oddział 3. Przesłuchanie osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie..

§ 30

1. Do czynności przesłuchania osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, mają zastosowanie przepisy art. 4 § 2 i 3, art. 38 § 1 i 1a art. 38 § 2 i art. 54 § 6-6a k.p.w.

2. Przed przesłuchaniem osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, należy w miarę potrzeby i możliwości zebrać o niej informacje dotyczące w szczególności: stosunków rodzinnych i majątkowych, dotychczasowego trybu życia, a także informacje co do pobytu w miejscu, w którym popełniono wykroczenie oraz dokonać jej sprawdzenia w KSIP.

3. W przypadku odstąpienia od przesłuchania, z uwagi na wystąpienie znacznych trudności, osobę tę należy pouczyć o obowiązku wskazania adresu dla doręczeń w kraju lub innym kraju członkowskim Unii Europejskiej oraz o skutkach prawnych niewykonania tego obowiązku, a także o przysługującym jej prawie do nadesłania wyjaśnienia dotyczącego zdarzenia, zgodnie z treścią art. 54 § 7 k.p.w. oraz art. 5 ust. 1 Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej sporządzonej w Brukseli 29 maja 2000 r. (Dz.U. z 2007 r. poz. 950). W notatce urzędowej zamieszcza się wzmiankę o pouczeniu oraz o treści ewentualnego oświadczenia tej osoby.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w przypadku zaistnienia przesłanek do zastosowania postępowania przyspieszonego.

5. Osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, nie może być doprowadzona do jednostki Policji celem przesłuchania w przypadku braku przesłanek do jej zatrzymania.

6. W przypadku, gdy miejsce pobytu osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia nie jest znane, organ Policji prowadzący czynności wyjaśniające lub osoba upoważniona przez ten organ, zwraca się z prośbą o ustalenie tego miejsca do jednostki Policji, na terenie której, zgodnie z posiadanymi informacjami, osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia może przebywać.

§ 31

1. W stosunku do osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia można dokonać badania lub czynności określonych w art. 74 § 3 i 3a i art. 308 § 1 k.p.k.

2. W przypadku, gdy w świetle zebranych dowodów, wyjaśnienia złożone podczas przesłuchania osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie oraz okoliczności popełnienia wykroczenia nie budzą wątpliwości, można poinformować tę osobę o możliwości skazania jej bez przeprowadzania rozprawy.

3. Zgoda osoby, o której mowa w art. 58 k.p.w., powinna obejmować zgodę na wymierzenie określonej kary, jej wysokości lub środka karnego albo odstąpienie od wymierzenia kary lub środka karnego.

§ 32 Do przesłuchania osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, stosuje się odpowiednio § 23 i 27.

§ 33 (*uchylony*)⁵⁾

Oddział 4. Przeszukanie. Zatrzymanie rzeczy..

§ 34

1. W toku czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia można dokonać przeszukania pomieszczeń lub innych miejsc w celu, trybie i na zasadach określonych w art. 44 k.p.w.

2. Przeszukaniu mogą być poddane:

- 1) pomieszczenia użytkowane stale lub czasowo przez osobę podejrzaną o popełnienie wykroczenia lub inne osoby;
- 2) inne miejsca;
- 3) osoby;
- 4) podręczne przedmioty.

§ 35 Przeszukanie pomieszczeń i innych miejsc, o ile nie musi być dokonane niezwłocznie, powinno być uprzednio przygotowane. W tym celu należy w szczególności:

- 1) dokonać rozpoznania, jakiego rodzaju pomieszczenia lub miejsca trzeba będzie poddać przeszukaniu, ich rozkład, usytuowanie, ilość, itp.;
- 2) ustalić, w jakiej porze dnia przebywa w pomieszczeniu lub miejscu jego właściciel, posiadacz, dysponent;
- 3) zapoznać wyznaczonych policjantów z celem przeszukania, rodzajem pomieszczeń, wyznaczyć dla każdego zadania oraz wyznaczyć kierownika grupy;
- 4) zabezpieczyć odpowiednie siły i środki do dokonania przeszukania.

§ 36

1. Policjant kierujący przeszukaniem powinien najpierw zażądać od osoby, której czynność dotyczy, dobrowolnego wydania rzeczy, dla odnalezienia których zarządzono przeszukanie. Gdy wszystkie żądane rzeczy zostały dobrowolnie wydane i nie zachodzi podejrzenie, że w pomieszczeniu mogą znajdować się inne rzeczy mogące stanowić dowód wykroczenia, pochodzące z wykroczenia lub których posiadanie jest zabronione, należy odstąpić od przeszukania.

⁵⁾ § 33 uchylony wytyczną z dnia 15.09.2023 r. (Dz.Urz.KGP z 2023 r. poz. 86), która wchodzi w życie 30.09.2023 r.

2. Jeżeli przeszukanie lub zatrzymanie rzeczy nastąpiło bez uprzedniego polecenia sądu lub prokuratora, należy niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 7 dni od dokonania czynności, wystąpić do właściwego miejscowo sądu lub prokuratora o zatwierdzenie odpowiednio przeszukania lub zatrzymania rzeczy. Na żądanie osoby, u której dokonano przeszukania, doręcza się jej w terminie 14 dni postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia przeszukania. O prawie wystąpienia z takim żądaniem należy ją pouczyć.

3. Jeżeli, w sytuacji o której mowa w ust. 2, nie nastąpiło w ciągu 7 dni zatwierdzenie przeszukania lub zatrzymania rzeczy, należy niezwłocznie zwrócić zatrzymane rzeczy osobie uprawnionej, chyba że nastąpiło dobrowolne wydanie, a osoba ta nie złożyła wniosku, o którym mowa w art. 217 § 4 k.p.k.

4. Zatrzymanie rzeczy dokumentuje się w protokole przeszukania. Ponadto sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach pokwitowanie wydanych (odebranych) rzeczy, zawierające ich dokładny opis. Protokół i pierwszy egzemplarz pokwitowania dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających, a drugi egzemplarz pokwitowania przekazuje się osobie, u której przeprowadzono zatrzymanie (odebranie) rzeczy.

5. Jeżeli podczas zatrzymania rzeczy albo przeszukania osoby, miejsca zajdą okoliczności, o których mowa w art. 225 § 1 lub § 3 k.p.k. (w związku z art. 44 § 5 k.p.w.), w stosunku do rzeczy stanowiącej lub zawierającej informację niejawną w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 742) stosuje się odpowiednio tryb postępowania wskazany w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 września 2017 r. w sprawie sposobu postępowania z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1733).

Oddział 5. Zasięganie opinii.

§ 37

1. Jeżeli wymagane są wiadomości specjalne dla wyjaśnienia okoliczności istotnych dla danej sprawy, postępuje się według przepisów art. 193 - 201 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.w.

2. W sytuacji, gdy Policja wykonuje czynności zlecone przez prokuratora i zostaną powzięte uzasadnione wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia, uzyskane informacje przekazuje się prokuratorowi zlecającemu czynności, celem podjęcia decyzji co do powołania biegłego psychiatry.

§ 38

1. Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego sporządzone przez policjanta prowadzącego czynności wyjaśniające i zatwierdzone przez kierownika jednostki, powinno zawierać:

- 1) imię, nazwisko i specjalność biegłego lub biegłych, a w wypadku opinii instytucji, w razie potrzeby specjalność i kwalifikacje osób, które powinny wziąć udział w przeprowadzeniu ekspertyzy;
- 2) przedmiot i zakres badań ze sformułowaniem w miarę potrzeby pytań szczegółowych, dokładny opis materiału kierowanego do badań;
- 3) termin dostarczenia opinii.

2. Jeżeli opinia jest niepełna lub niejasno sformułowana, należy wystąpić o jej uzupełnienie we wskazanym zakresie lub przesłuchać na tę okoliczność w charakterze biegłego osobę, która sporządziła opinię.

3. Jeżeli uzupełnienie opinii nie wyjaśnia wątpliwości i budzi ona nadal zastrzeżenia, należy zwrócić się o wydanie następnej opinii do innego urzędu, instytutu, zakładu specjalistycznego lub biegłego.

4. Postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego albo instytucji naukowej lub specjalistycznej nie doręcza się osobie podejrzanej ani pokrzywdzonemu.

Rozdział 6. Środki przymusu.

§ 39

1. W sytuacji zatrzymania osoby ujętej na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio potem, o ile zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 45 § 1 k.p.w., należy niezwłocznie sporządzić protokół zatrzymania oraz

pouczyć osobę zatrzymaną o przysługujących jej uprawnieniach, w tym o możliwości wniesienia zażalenia na zatrzymanie do sądu.

2. Czas zatrzymania osoby liczy się od chwili jej ujęcia przez policjanta. W przypadku tzw. ujęcia obywatelskiego do czasu zatrzymania nie wlicza się okresu od chwili ujęcia sprawy do momentu przejścia go przez policjanta.

3. Odmowa przejścia przez policjanta osoby ujętej w trybie tzw. ujęcia obywatelskiego powinna być, w razie potrzeby, połączona z poleceniem zwolnienia tej osoby, które policjant powinien wyegzekwować.

§ 40

1. W razie ujawnienia lub powzięcia wiadomości o popełnieniu wykroczenia zagrożonego przepadkiem przedmiotów, można dokonać tymczasowego zajęcia tych przedmiotów, jeśli jest ono niezbędne dla zabezpieczenia wykonania tego przepadku.

2. Przedmioty tymczasowo zajęte należy zabrać albo oddać na przechowanie osobie godnej zaufania, z zaznaczeniem obowiązku przedstawienia ich na każde żądanie organu prowadzącego czynności. Tak samo należy postąpić ze znalezionymi w czasie przeszukania przedmiotami mogącymi stanowić dowód innego wykroczenia, podlegającymi przepadkowi lub których posiadanie jest zabronione.

3. Z czynności zajęcia przedmiotów sporządza się protokół. Kopię protokołu przekazuje się osobie, której mienie tymczasowo zajęto, jako pokwitowanie stwierdzające, jakie przedmioty i przez kogo zostały zajęte.

4. O dokonaniu tymczasowego zajęcia przedmiotu należy niezwłocznie powiadomić sąd właściwy do rozpoznania sprawy, który w ciągu 7 dni od daty zajęcia, wydaje postanowienie o zabezpieczeniu albo rozstrzygnięcie orzekające przepadek. Postanowienie sądu doręcza się niezwłocznie osobie, u której dokonano zajęcia. W przypadku niewydania przez sąd w tym terminie wymienionego postanowienia albo rozstrzygnięcia, tymczasowe zajęcie upada, a zajęte przedmioty należy niezwłocznie zwrócić osobie uprawnionej.

§ 41

1. Polskie i zagraniczne znaki pieniężne będące w obiegu, zajęte w trybie określonym w § 40, wpłaca się na konto sum depozytowych sądu właściwego dla rozpoznania sprawy.

2. Przedmioty wartościowe mogące stanowić dowód rzeczowy: złoto i monety złote, platynę, srebro i monety srebrne, wyroby użytkowe ze złota, platyny lub srebra, kamienie szlachetne i półszlachetne, perły naturalne i hodowlane, korale, bursztyny, zagraniczne znaki pieniężne, zagraniczne i krajowe papiery wartościowe oraz polskie znaki pieniężne noszące ślady wykroczenia lub jego sprawcy - przekazuje się na przechowanie jako depozyt prawidłowy do banku.

3. Przedmioty o wartości artystycznej lub historycznej oddaje się na przechowanie muzeum, archiwum, bibliotece lub innej właściwej instytucji.

4. Czynności związane z przekazaniem do depozytu bankowego dowodów rzeczowych lub oddaniem na przechowanie właściwej instytucji, wykonuje policjant prowadzący czynności wyjaśniające w sprawie.

5. Przed złożeniem depozytu wartościowego w banku lub oddaniem na przechowanie właściwej instytucji, przedmioty powinny być oszacowane przez biegłego w miarę potrzeb należy sporządzić ich fotokopie lub fotografie. Czynności oszacowania i przekazania depozytu do banku lub instytucji należy wykonać niezwłocznie po uzyskaniu dowodu.

6. Przedmioty wartościowe przekazywane do banku należy zapakować w sposób trwały, uniemożliwiający wyjęcie zawartości bez widocznego uszkodzenia opakowania, a opakowanie dodatkowo zabezpieczyć pieczęciami. Sposób opakowania i zabezpieczenia depozytu należy dostosować do wymagań jednostki banku, w którym składany jest depozyt.

7. Na opakowaniu depozytu wpisuje się nazwę i adres składającego depozyt, rodzaj depozytu oraz numer deklaracji depozytowej. Należy również sporządzić w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach protokół zapakowania depozytu wartościowego, którego jeden egzemplarz umieszcza się wewnątrz opakowania depozytu, a drugi w materiałach czynności wyjaśniających.

8. Składający depozyt obowiązany jest wypełnić deklarację depozytową, w czterech jednobrzmiących egzemplarzach: dwa dla banku, jeden do umieszczenia wewnątrz opakowania, jeden do materiałów czynności wyjaśniających. Deklarację depozytową podpisuje upoważniony policjant, którego wzór podpisu znajduje się w banku.

9. Na dowód przyjęcia depozytu jednostka banku wydaje składającemu dowód depozytowy, który przechowuje się w materiałach czynności wyjaśniających.

10. W przypadku zmiany podmiotu, do dyspozycji którego depozyt został złożony, należy pisemnie zawiadomić bank o tej zmianie. Pismo podpisuje osoba, której wzór podpisu został złożony w banku. Na podstawie tego pisma bank sporządza odpowiednią adnotację w książce depozytów i na deklaracji depozytowej. Przekazania dowodu depozytowego i deklaracji depozytowej nowemu podmiotowi dysponującemu dokonuje podmiot dotychczas dysponujący depozytem.

11. Wydanie depozytu następuje za zwrotem dowodu depozytowego, na podstawie pisemnego polecenia wydania depozytu. Pisemne polecenie wydania depozytu podpisuje policjant, o którym mowa w ust. 8.

12. Dowody rzeczowe w postaci broni palnej lub pneumatycznej oraz amunicji przechowuje się w magazynie dowodów rzeczowych lub w innym magazynie wskazanym decyzją komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, odpowiednio dostosowanym do wymogów stawianych magazynom broni i amunicji.

13. O ujawnieniu materiałów lub urządzeń wybuchowych policjant prowadzący czynności powiadamia komórkę minersko-pirotechniczną Policji. Dalsze czynności zabezpieczające podejmują upoważnieni pirotechnicy w porozumieniu z prokuratorem.

14. W przypadku ujawnienia przedmiotów, o których mowa w art. 232a § 1 k.p.k., należy postępować z nimi zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2012 r. w sprawie podmiotów uprawnionych do przechowywania oraz zniszczenia w postępowaniu karnym przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia (Dz.U. z 2012 r. poz. 1486).

§ 42 Przedmioty, co do których powstaje wątpliwość, kto jest uprawniony do ich odbioru, przekazuje się do depozytu właściwego miejscowo sądu, a przedmioty wartościowe - do depozytu bankowego. Przepisy art. 231-234 k.p.k. stosuje się odpowiednio.

§ 43 Jeżeli brak jest podstaw do skierowania wniosku o ukaranie do sądu i nie ma osoby uprawnionej do zwrócenia jej przedmiotu zajętego w celu zabezpieczenia przepadku, a przedmiot nie nadaje się do użytku lub jego wartość jest nieznaczna i sąd nie wydał postanowienia o zabezpieczeniu, należy zastosować tryb wskazany w przepisach zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia.

§ 44 Tryb stosowania kar porządkowych w sprawach o wykroczenie, a także uprawnienia Policji w tym zakresie, określają przepisy art. 50-51 k.p.w.

§ 45

1. Na podstawie przepisów art. 49 § 1-3 oraz art. 51 § 1 k.p.w., policjant może wystąpić do organu Policji z wnioskiem o nałożenie kary porządkowej.

2. Przez ponowne niezastosowanie się do wezwania, o którym mowa w art. 49 § 1 k.p.w., należy rozumieć niestawienie, odmowę złożenia zeznań lub wykonania czynności biegłego, tłumacza lub specjalisty albo wydania rzeczy, następujące po uprzednim ukaraniu osoby karą porządkową za takie naruszenie obowiązków procesowych.

3. Karę porządkową na osobę, która nie wykonała ciążącego na niej obowiązku procesowego, nakłada w formie postanowienia, organ Policji prowadzący czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie.

4. Decyzja o nałożeniu kary porządkowej powinna być poprzedzona ustaleniem:

- 1) prawidłowości wezwania osoby do wykonania obowiązku procesowego;
- 2) czy osoba, która nie wykonała obowiązku procesowego usprawiedliwiła jego niewykonanie.

§ 46

1. Postanowienie o nałożeniu kary porządkowej powinno zawierać:

- 1) oznaczenie organu wydającego postanowienie i datę wydania postanowienia;
- 2) wskazanie sprawy oraz kwestii, której postanowienie dotyczy;
- 3) rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej i uzasadnieniem;

4) pouczenie o prawie do usprawiedliwienia w terminie wskazanym w art. 49 § 3 k.p.w. niewykonania obowiązku procesowego, o którym mowa w art. 49 § 1 i 2 k.p.w., przed organem nadrzędnym nad nakładającym karę, ze wskazaniem w pouczeniu tego organu nadrzędnego.

2. Postanowienie sporządza się w pojedynczym egzemplarzu, który dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających. Uwierzytelniony odpis postanowienia doręcza się osobie ukaranej za pokwitowaniem odbioru.

§ 47

1. Warunki i tryb usprawiedliwienia niestawiennictwa uczestników postępowania karnego z powodu choroby określa ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o lekarzu sądowym (Dz.U. poz. 849, z 2008 r. poz. 293 oraz z 2011 r. poz. 622), której przepisy znajdują zastosowanie w postępowaniu w sprawach o wykroczenia na podstawie art. 38 § 1 k.p.w.

2. W przypadku usprawiedliwienia niewykonania obowiązku, za które nałożono karę porządkową, organ nakładający karę niezwłocznie przekazuje usprawiedliwienie organowi nadrzędnemu wraz z niezbędnymi dokumentami z czynności wyjaśniających, a w szczególności zwrotnym poświadczeniem odbioru wezwania do stawiennictwa ukaranego lub dokumentem potwierdzającym wydanie polecenia wykonania innego obowiązku procesowego i postanowieniem o nałożeniu kary porządkowej.

§ 48

1. Decyzję o uchyleniu lub odmowie uchylenia kary porządkowej podejmuje w formie postanowienia organ nadrzędny nad organem, który karę nałożył. Postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej powinno być uzasadnione z urzędu.

2. Postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej z uzasadnieniem przesyła się osobie ukaranej wraz z pouczeniem o prawie złożenia zażalenia na rozstrzygnięcie do sądu właściwego do rozpatrzenia sprawy.

3. W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa lub nieuzasadnionej odmowy złożenia zeznań przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej, przepisy § 45 i 46 nie mają zastosowania. O nieusprawiedliwionym niestawiennictwie kierownik jednostki informuje dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę.

§ 49

1. Zażalenie na postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej osoba ukarana powinna wnieść do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżone postanowienie, w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.

2. Organ, który wydał zaskarżone postanowienie, może uwzględnić zażalenie na postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej.

3. Po uprawomocnieniu się postanowienia o nałożeniu kary porządkowej niezwłocznie przesyła się ukaranemu wezwanie do wpłacenia kary porządkowej.

4. Wezwanie do zapłaty powinno zawierać:

- 1) numer rachunku bankowego komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji, na którym gromadzone są dochody budżetu państwa;
- 2) wskazanie 30-dniowego terminu do wpłacenia należności, liczonego od dnia doręczenia wezwania;
- 3) pouczenie o ściąganiu należności na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w przypadku nieopłacenia kary w terminie.

5. Wezwanie do zapłaty sporządza się w trzech egzemplarzach, z których:

- 1) pierwszy dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających;
- 2) drugi doręcza się osobie ukaranej za pokwitowaniem odbioru;
- 3) trzeci niezwłocznie przekazuje się kierownikowi komórki organizacyjnej właściwej w sprawach finansowych jednostki Policji, której organ wydał postanowienie o nałożeniu kary porządkowej wraz z potwierdzeniem doręczenia osobie ukaranej wezwania do zapłaty.

6. Wraz z wezwaniem do zapłaty, kierownikowi wskazanemu w ust. 5 pkt 3, w miarę posiadanych informacji, przekazuje się dane o miejscu pracy ukaranego lub jego świadczeniach pieniężnych mogących być przedmiotem zajęcia komorniczego.

7. Jeżeli osoba ukarana nie wpłaci w terminie kary porządkowej organ, o którym mowa w ust. 2, występuje z wnioskiem do właściwego dla miejsca zamieszkania ukaranego organu egzekucyjnego o ściągnięcie należności w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

8. Organem egzekucyjnym jest naczelnik właściwego dla miejsca zamieszkania zobowiązanego urzędu skarbowego. Organ egzekucyjny wszczyna egzekucję na wniosek wierzyciela (organ, o którym mowa w ust. 2) i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego.

9. W sytuacji, gdy znany przed wszczęciem egzekucji majątek zobowiązanego lub większa część tego majątku nie znajduje się na terenie działania organu egzekucyjnego, właściwego dla miejsca zamieszkania ukaranego, wniosek o ściągnięcie należności kieruje się do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla miejsca położenia składników majątku zobowiązanego.

Rozdział 7. Postępowanie związane ze sporządzaniem i wnoszeniem wniosków o ukaranie.

Oddział 1. Wniosek o ukaranie..

§ 50

1. W przypadku spraw o wykroczenie popełnione przez współsprawców sporządza się jeden łączny wniosek o ukaranie wszystkich tych osób, chyba że sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy wymaga dla takich przypadków sporządzania wobec każdego obwinionego odrębnego wniosku o ukaranie.

2. Odrębne wnioski o ukaranie sporządzone wobec podżegaczy i pomocników danego czynu, podlegające rozpoznaniu przez ten sam sąd, w miarę możliwości przesyła się do sądu jednocześnie z wnioskiem o ukaranie sprawcy (sprawców) wykroczenia.

3. Kierownicy jednostek Policji są obowiązani uzgodnić z prezesami właściwych miejscowo sądów rejonowych wymagany zakres podmiotowy wniosków o ukaranie sporządzanych w przypadkach, o których mowa w ust. 1.

§ 51 Wniosek o ukaranie powinien zawierać:

- 1) dane i informacje określone w art. 57 § 2 i 3 k.p.w.;
- 2) nazwę organu Policji kierującego wniosek o ukaranie, datę sporządzenia oraz numer, pod który został wpisany do RSoW;
- 3) w miarę możliwości dane o warunkach materialnych, rodzinnych i osobistych obwinionego, ze wskazaniem źródła dochodów;
- 4) kwalifikację prawną wykroczenia (wskazanie przepisu określającego dany czyn jako wykroczenie);
- 5) wyszczególnienie przedmiotów tymczasowo zajętych w celu zabezpieczenia przepadku, o ile przedmioty takie zostały zajęte;
- 6) inne dane, a zwłaszcza informacje o uprzednim skazaniu za podobne przestępstwo lub wykroczenie (jeżeli oskarżyciel publiczny zamierza powołać się na tę okoliczność), zachowaniu się po popełnieniu wykroczenia, stosowaniu środków przewidzianych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, jeżeli dane te są znane jednostce Policji lub ustalenie ich i podanie we wniosku o ukaranie jest obowiązkiem wynikającym z innych przepisów;
- 7) informację o odmowie przyjęcia przez sprawcę wykroczenia grzywny w drodze mandatu karnego lub nieuiszczeniu grzywny nałożonej mandatem karnym zaocznym;
- 8) podpis i wskazanie stanowiska sporządzającego wniosek o ukaranie oraz podpis organu Policji kierującego wniosek, z uwzględnieniem treści § 55 ust. 2.

§ 52

1. Do wniosku o ukaranie organ Policji dołącza dokumenty wskazane w art. 57 § 4 k.p.w., a w szczególności:

- 1) protokoły (przesłuchania, oględzin miejsca zdarzenia, przeszukania, tymczasowego zajęcia przedmiotów, użycia urządzeń kontrolno-pomiarowych do ilościowego oznaczania alkoholu w wydychanym powietrzu);
- 2) w przypadku wykroczenia, w sprawie którego początkowo prowadzono postępowanie przygotowawcze umorzone na podstawie art. 18 k.p.k. - materiały tego postępowania;

- 3) dowody rzeczowe, opinie biegłych, notatki oraz inne materiały dotyczące danej sprawy uzyskane w toku czynności wyjaśniających;
- 4) w przypadku wykroczeń drogowych dane z ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego;
- 5) kopie pism informujących pokrzywdzonych o skierowaniu wniosku o ukaranie.

2. Warunki i tryb skierowania wniosku o ukaranie z wnioskiem o skazanie obwinionego za zarzucany mu czyn bez przeprowadzania rozprawy określa art. 58 k.p.w.

§ 53 Tryb postępowania z dokumentem stwierdzającym uprawnienie do prowadzenia pojazdu w przypadku ujawnienia wykroczenia, za które sąd orzeka lub może orzec środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, określa art. 136 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 110, 284, 568 i 695).

§ 54

1. Wniosek o ukaranie oraz po jednym odpisie tego wniosku dla każdego obwinionego, wraz z dołączonymi materiałami z czynności wyjaśniających, przesyła się do właściwego miejscowo sądu. W załączniku do wniosku podaje się do wiadomości sądu adresy zamieszkania świadków i pokrzywdzonych.

2. O skierowaniu wniosku do sądu organ Policji informuje pisemnie ujawnionych w sprawie pokrzywdzonych, pouczając ich jednocześnie o przysługującym im prawie wstąpienia w prawa oskarżyciela posiłkowego. Pismo kierowane jest za zwrotnym poświadczeniem odbioru. Brak zwrotnego poświadczenia odbioru nie wstrzymuje skierowania wniosku o ukaranie do sądu. Dokument w postaci zwrotnego poświadczenia odbioru niezwłocznie po otrzymaniu organ Policji przesyła za pokwitowaniem do sądu, do którego skierowano wniosek o ukaranie w danej sprawie.

§ 55

1. Wniosek o ukaranie przed skierowaniem do sądu powinien być sprawdzony i podpisany przez organ Policji osobiście lub osobę upoważnioną przez ten organ.

2. Organ Policji może upoważnić policjantów do podpisywania w jego imieniu wniosków o ukaranie i występowania w charakterze oskarżyciela publicznego, o czym informuje sąd. O każdej zmianie w upoważnieniu należy sąd poinformować.

3. Sprawdzając wniosek o ukaranie należy ustalić, czy:

- 1) jest poprawnie sformułowany;
- 2) spełnia wymogi określone w art. 57 § 2 i 3 k.p.w.;
- 3) materiał dowodowy jest wystarczający i należyście udokumentowany;
- 4) w świetle przedstawionych okoliczności i dowodów nie zachodzi wątpliwość co do samego faktu popełnienia wykroczenia i osoby sprawcy;
- 5) skierowanie wniosku o ukaranie jest uzasadnione względami faktycznymi i prawnymi.

Oddział 2. Odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu..

§ 56

1. Jeżeli czynności dowodowe nie dają podstaw do skierowania wniosku o ukaranie do sądu, należy je zakończyć. Na wniosek policjanta prowadzącego czynności wyjaśniające organ Policji lub osoba upoważniona przez ten organ zatwierdza wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu w tej sprawie. Czynności wykrywcze można ponownie podjąć do czasu przedawnienia karalności czynu.

2. Policjant prowadzący czynności wyjaśniające, wnioskując o zatwierdzenie wniosku o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu, przedstawia krótkie uzasadnienie oraz opis wykonanych czynności wyjaśniających.

3. Wniosku o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie nie sporządza się w przypadku nałożenia w toku czynności wyjaśniających grzywny w drodze mandatu karnego.

4. Organ Policji lub osoba upoważniona przez ten organ zawiadamia pisemnie o odstąpieniu od kierowania wniosku o ukaranie do sądu:

- 1) ujawnionych pokrzywdzonych, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie oraz:

- a) pouczając o prawie do samodzielnego wniesienia wniosku o ukaranie w charakterze oskarżyciela posiłkowego,
- b) możliwości zaznajomienia się z materiałem dowodowym uzyskanym w toku czynności wyjaśniających oraz sporządzania odpisów i kopii, na zasadach określonych w art. 54 § 2 k.p.w.;

2) osobę, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, a nie jest pokrzywdzonym, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie oraz pouczając o prawie do złożenia, w terminie 7 dni od daty doręczenia zawiadomienia, zażalenia na niewniesienie wniosku do organu nadrzędnego nad organem, który podjął decyzję o odstąpieniu od skierowania wniosku o ukaranie, za pośrednictwem tego organu.

5. Z czynności zaznajomienia się pokrzywdzonego z materiałem dowodowym, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 lit. b, sporządza się notatkę urzędową.

§ 57

1. Jeżeli po odstąpieniu od skierowania wniosku o ukaranie do sądu z powodu niewykrycia sprawcy lub niezbrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie, sprawca zostanie ustalony lub dane zostaną zebrane, a nie nastąpiło jeszcze przedawnienie karalności czynu, policjant, który powziął informację o powyższym, sporządza notatkę urzędową, w której wskazuje okoliczności uzasadniające dalsze prowadzenie czynności wyjaśniających.

2. Po zakończeniu czynności, o których mowa w ust. 1, sprawę kieruje się do sądu, powiadamiając o tym ujawnionych pokrzywdzonych, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 5 § 1 k.p.w.

§ 58 Po otrzymaniu zażalenia, o którym mowa w § 56 ust. 4 pkt 2, organ I instancji:

- 1) w przypadku uwzględnienia zażalenia - wydaje postanowienie o dalszym prowadzeniu czynności wyjaśniających, stosując odpowiednio przepisy § 59 ust. 2 pkt 1-3 i ust. 3 bądź kieruje wniosek o ukaranie do sądu;
- 2) w przypadku nieuwzględnienia zażalenia - niezwłocznie przekazuje zażalenie organowi II instancji wraz z materiałami czynności wyjaśniających i stanowiskiem co do spełnienia wymogów formalno-prawnych wniesionego zażalenia, zgodnie z art. 109 § 2 k.p.w. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. oraz co do jego uwzględnienia;
- 3) w przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w § 59 ust. 1 - odmawia przyjęcia zażalenia, stosując przepisy § 59;
- 4) jeżeli zażalenie zostało złożone bezpośrednio do organu II instancji, winno być ono niezwłocznie przez ten organ przekazane do organu, który podjął zaskarżoną decyzję w celu określenia, czy spełnia ono warunki skuteczności, o których mowa w pkt 2, zgodnie z art. 109 § 2 k.p.w. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. oraz czy uwzględni on złożone zażalenie. O powyższym fakcie należy poinformować osobę, która złożyła zażalenie.

§ 59

1. W przypadku stwierdzenia, że zażalenie jest niedopuszczalne lub zostało wniesione przez osobę nieuprawnioną albo nie zachowano ustawowego terminu wniesienia zażalenia, organ I instancji wydaje zarządzenie o odmowie przyjęcia zażalenia.

2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać:

- 1) oznaczenie organu oraz osoby wydającej zarządzenie i datę wydania;
- 2) wskazanie sprawy oraz kwestii, której zarządzenie dotyczy;
- 3) rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej i uzasadnieniem;
- 4) pouczenie, że na zarządzenie przysługuje zażalenie w trybie art. 108 i 109 k.p.w., wnoszone za pośrednictwem organu wydającego zaskarżone zarządzenie.

3. Zarządzenie dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających. Osobom, które wniosły zażalenie, doręcza się po jednym odpisie zarządzenia, za pokwitowaniem odbioru.

§ 60

1. Jeżeli zażalenie, o którym mowa w § 56 ust. 4 pkt 2, spełnia warunki dopuszczalności środka odwoławczego, organ II instancji rozstrzyga postanowieniem o:

- 1) zasadności zażalenia, jeżeli stwierdzi niezgodność czynności z prawem lub brak czynności;
- 2) niezasadności zażalenia.

2. Wydając rozstrzygnięcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, organ II instancji:

- 1) zarządza podjęcie czynności, zwłaszcza w celu naprawienia skutków uchybienia oraz zapobieżenia podobnym uchybieniom w przyszłości;
- 2) podejmuje inne przewidziane w ustawie środki.

§ 61

1. W przypadku otrzymania zażalenia na zarządzenie, o którym mowa w § 59, organ II instancji wydaje postanowienie, w którym:

- 1) uchyla zarządzenie organu I instancji, zwraca materiały czynności wyjaśniających i postanawia przyjąć wniesienie środka odwoławczego;
- 2) utrzymuje w mocy zarządzenie organu I instancji.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, powinno spełniać wymogi określone w § 59 ust. 2 pkt 1 -3 i zawierać pouczenie o niedopuszczalności środka odwoławczego. Postanowienie dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających, a odpisy doręcza za pokwitowaniem osobie, która wniosła zażalenie i pozostawia w materiałach sprawy odwoławczej organu II instancji.

Oddział 3. Oskarżyciel publiczny..

§ 62

1. Kierownik jednostki powinien zapewnić udział policjanta w charakterze oskarżyciela publicznego w rozprawie toczącej się przed sądem na podstawie wniosku o ukaranie złożonego przez Policję.

2. Udział policjanta w rozprawie w charakterze oskarżyciela publicznego zapewnia się, gdy rozpoznawane są sprawy o wykroczenia:

- 1) zawierające znaczny stopień społecznej szkodliwości czynu, popełnione przez sprawcę uprzednio karanego za podobne przestępstwo lub wykroczenie albo popełnione po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka;
- 2) objęte postępowaniem przyspieszonym;
- 3) w których uczestniczy obrońca;
- 4) w których uczestniczy biegły powołany na wniosek Policji;
- 5) w których przewiduje się orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów;
- 6) dotyczące przekroczenia dopuszczalnej prędkości w przypadkach związanych z kwestionowaniem dokonanego pomiaru prędkości;
- 7) w których Policja wniosła środek odwoławczy lub środek zaskarżenia.

§ 63

1. Do wykonywania funkcji oskarżyciela publicznego, w zależności od liczby spraw o wykroczenia kierowanych do sądów działających na danym terenie, można wyznaczyć jednego policjanta jako stałego oskarżyciela lub kilku policjantów, jako zespół oskarżycieli.

2. Do wykonywania funkcji oskarżyciela publicznego wyznacza się policjantów posiadających odpowiednią wiedzę ogólną i zawodową oraz właściwe predyspozycje.

§ 64 Policjant występujący w charakterze oskarżyciela publicznego powinien dążyć do obiektywnego i wszechstronnego rozpoznania sprawy, kierować się względami interesu publicznego i zasadą bezstronności, oddziaływać na wymiar kar i środków karnych zgodnie z przepisami prawa i celami społeczno-wychowawczymi, jakie mają one spełnić.

§ 65

1. Policjant wyznaczony do udziału w rozprawie w charakterze oskarżyciela publicznego jest obowiązany należycie przygotować się do wykonania tych zadań, a w szczególności zapoznać się z treścią wniosku o ukaranie, z materiałem dowodowym i danymi dotyczącymi obwinionego.

2. Jeżeli we wniosku o ukaranie występują braki formalne lub oczywiste omyłki pisarskie, które nie wymagają zwrócenia sprawy wnioskodawcy w celu ich uzupełnienia, oskarżyciel publiczny, za zgodą sędziego prowadzącego rozprawę, może je usunąć we własnym zakresie.

§ 66

1. W toku rozprawy oskarżyciel publiczny jest uprawniony, w szczególności do:

- 1) wypowiedzania się co do wszystkich kwestii podlegających rozstrzygnięciu przez sąd;
- 2) zgłaszania wniosków co do dalszego biegu postępowania i przeprowadzania dowodów;
- 3) przedkładania nowych dowodów oraz wnioskowania o ich przeprowadzenie, jeżeli taka potrzeba wyniknie na rozprawie;
- 4) zadawania pytań obwinionemu, świadkom, biegłemu w toku ich przesłuchania, w celu wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy i ustalenia prawdy;
- 5) zabrania głosu po zamknięciu przewodu sądowego w celu ustosunkowania się do wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków i innych dowodów, wskazania społecznej szkodliwości czynu, jakiego dopuścił się obwiniony i złożenia oświadczenia o podtrzymaniu zarzutu oraz wniosku co do rodzaju i wysokości kary oraz środka karnego;
- 6) repliki na argumenty zawarte w przemowie obwinionego lub jego obrońcy.

2. Oskarżyciel publiczny powinien odstąpić od popierania wniosku o ukaranie, jeżeli w toku rozprawy okaże się, że oskarżenie jest bezzasadne, brak jest dostatecznych dowodów winy, a także, gdy na rozprawie wyjdą na jaw okoliczności wyłączające orzekanie w danej sprawie.

§ 67 Jeżeli oskarżyciel publiczny stwierdził uchybienia i nieprawidłowości w zakresie przygotowania spraw kierowanych do sądu lub udziału policjantów w postępowaniu przed sądem, sporządza i przedkłada drogą służbową organowi Policji notatkę służbową, w której opisuje:

- 1) braki i uchybienia w zakresie przygotowania materiałów dowodowych w sprawach kierowanych do sądu;
- 2) przyczyny wydanych orzeczeń o uniewinnieniu lub umorzeniu postępowania.

§ 68 Jeżeli zachodzą okoliczności wyłączające oskarżyciela publicznego, określone w art. 40 § 1 pkt 1-4 i 6 oraz art. 41 § 1 k.p.k., policjant na mocy art. 19 § 1 k.p.w. powinien wyłączyć się z tych czynności, składając odpowiedni pisemny wniosek organowi Policji bezpośrednio przełożonemu nad osobą podlegającą wyłączeniu, który wydaje postanowienie o wyłączeniu. Powyższe ograniczenia należy stosować również do policjanta prowadzącego czynności wyjaśniające, chyba że dotyczą one czynności niecierpiących zwłoki lub takich, których potem nie będzie można powtórzyć. W przypadku niezłożenia takiego wniosku organ Policji zobowiązany jest wydać z urzędu postanowienie o wyłączeniu.

Rozdział 8. Zwyczajne i nadzwyczajne środki zaskarżenia.

§ 69

1. Policja może wnosić apelację od całości lub części wyroku sądu pierwszej instancji. Można ją wnieść zarówno na korzyść jak i na niekorzyść obwinionego.

2. Przesłanki dopuszczalności oraz tryb wniesienia apelacji określają przepisy art. 104 § 1 k.p.w. i art. 438 k.p.k., recypowanego do postępowania w sprawach o wykroczenia na mocy art. 109 § 2 k.p.w. Apelacja nie może dotyczyć wyłącznie uzasadnienia wyroku.

§ 70

1. Apelacja powinna zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest kierowana i sprawy, której dotyczy;
- 2) oznaczenie organu wnoszącego apelację;
- 3) wskazanie podstawy prawnej;
- 4) zarzuty stawiane rozstrzygnięciu;
- 5) określenie, czego domaga się oskarżyciel;
- 6) uzasadnienie;
- 7) datę i podpis składającego apelację.

2. Uzasadnienie apelacji powinno zawierać:

- 1) uzasadnienie faktyczne:
  - a) opis stanu faktycznego ze wskazaniem treści zaskarżonego rozstrzygnięcia,
  - b) opis toku postępowania,

- c) wskazanie faktów, które organ Policji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;
- 2) uzasadnienie prawne:
  - a) wyjaśnienie podstawy prawnej apelacji z przytoczeniem przepisu prawa i zastosowanej przez organ Policji wykładni;
  - b) okoliczności, które organ Policji miał na względzie przy podejmowaniu decyzji o wniesieniu apelacji.

§ 71

1. Zażalenie przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie. Można je wnieść zarówno na korzyść jak i na niekorzyść obwinionego.

2. Organ Policji może wnieść zażalenie m.in. na:

- 1) postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania;
- 2) postanowienie o umorzeniu postępowania;
- 3) postanowienie o odmowie przywrócenia terminu;
- 4) zarządzenie o odmowie przyjęcia środka odwoławczego;
- 5) postanowienie o pozostawieniu środka odwoławczego bez rozpoznania;
- 6) zarządzenie o odmowie przyjęcia sprzeciwu od wyroku nakazowego;
- 7) postanowienie uzupełniające wyrok;
- 8) postanowienie o oddaleniu lub pozostawieniu wniosku o wznowienie bez rozpoznania;
- 9) postanowienie o odmowie zwolnienia osób obowiązanych do zachowania tajemnicy służbowej lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek;
- 10) postanowienie w kwestii właściwości sądu;
- 11) postanowienie lub zarządzenie co do sprostowania oczywistych pomyłek pisarskich i rachunkowych oraz obliczenia terminów w orzeczeniu lub zarządzeniu albo w ich uzasadnieniu wydane w pierwszej instancji;
- 12) odmowę przywrócenia terminu zawitego;
- 13) postanowienie co do odtworzenia akt sprawy;
- 14) postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania osobie, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, ujawnionemu pokrzywdzonemu oraz organowi, który wniósł wniosek o ukaranie;
- 15) zarządzenie prezesa sądu o odmowie przyjęcia wniosku o uzasadnienie wyroku;
- 16) postanowienie pozostawiające bez rozpoznania przyjęty środek odwoławczy od innego równorzędnego składu sądu odwoławczego, chyba że zostało wydane przez Sąd Najwyższy;
- 17) postanowienie o zabezpieczeniu wydane zarówno w toku czynności wyjaśniających w terminie 7 dni od dokonania tymczasowego zajęcia przedmiotów zagrożonych przepadkiem, jak i na etapie sądowego rozpoznania sprawy, gdy nie dokonano tymczasowego zajęcia;
- 18) postanowienie sądu lub organu nadrzędnego nad tym, który karę nałożył, w razie odmowy uchylenia pieniężnej kary porządkowej;
- 19) postanowienie prezesa sądu odmawiające wszczęcia postępowania w razie stwierdzenia okoliczności wyłączających postępowanie lub wskazanych w art. 61 § 1 k.p.w.;
- 20) postanowienie sądu o umorzeniu postępowania z przyczyn podanych w pkt 23, ale już po wszczęciu postępowania;
- 21) postanowienie uzupełniające wyrok, gdy nie orzeczono lub orzeczono wadliwie o zaliczeniu na poczet kar lub środków karnych okresów, o których mowa w art. 82 § 2 pkt 2 k.p.w., albo odnośnie dowodów rzeczowych;
- 22) postanowienie dotyczące przeszukania i zatrzymania rzeczy;
- 23) postanowienie o oddaleniu wniosku o wznowienie postępowania przed sądem okręgowym lub pozostawieniu go bez rozpoznania;
- 24) orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu;
- 25) postanowienie o zabezpieczeniu;
- 26) postanowienie o przekazaniu sprawy dowódcy wojskowemu.

§ 72 Sporządzając zażalenie należy stosować odpowiednio postanowienia § 70.

§ 73 Od wyroku nakazowego oskarżyciel publiczny może wnieść sprzeciw do sądu, który wydał wyrok, w terminie zawitym 7 dni od dnia doręczenia tego wyroku. Sprzeciw powinien odpowiadać warunkom pisma procesowego określonym w art. 119 k.p.k. w zw. z art. 38 k.p.w.

§ 74

1. Nadzwyczajnymi środkami zaskarżenia są kasacja i wznowienie postępowania.
2. Tryb wnoszenia środków, o których mowa w ust. 1, określają przepisy działu XI k.p.w., a tryb wznowiania postępowania o wykroczenie prawomocnie zakończony jest wskazany w art. 113 § 1 k.p.w.
3. W przypadku, gdy z okoliczności sprawy lub posiadanych informacji wynika, że doszło do uchybień wskazanych w art. 104 § 1 k.p.w. lub innego rażącego naruszenia prawa mogącego mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, organ Policji sporządza projekt wystąpienia do Prokuratora Generalnego z wnioskiem o złożenie kasacji, który wraz z zebranymi w sprawie dokumentami, stanowiącymi podstawę do złożenia wniosku o wniesienie kasacji, przekazuje komendantowi wojewódzkiemu (Stołecznemu) Policji.
4. Wzór wniosku o wniesienie kasacji do Prokuratora Generalnego stanowi załącznik nr 7 do wytycznych.
5. Komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji po uprzednim uzyskaniu opinii radcy prawnego co do zasadności wystąpienia z wnioskiem o złożenie kasacji, kieruje do Prokuratora Generalnego wnioski o złożenie kasacji.

Rozdział 9. Postępowania szczególne.

§ 75

1. Postępowanie przyspieszone stosuje się w przypadkach określonych w art. 90 k.p.w.
2. Zatrzymanego doprowadza się do sądu nie później niż przed upływem 48 godzin od chwili faktycznego zatrzymania, bez względu na występujące okoliczności w sprawie.
3. Można odstąpić od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu w przypadkach określonych w art. 91 § 2a i 3 k.p.w.
4. Zatrzymanie paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy następuje za pokwitowaniem, które nie wymaga wydawania postanowienia o zatrzymaniu rzeczy. Pokwitowanie sporządza się w 2 egzemplarzach, z których jeden przekazuje się osobie, od której nastąpiło odebranie dokumentu, a drugi, wraz z zatrzymanym dokumentem, dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających i wraz z wnioskiem o ukaranie przekazuje się do sądu. Zwrotu zatrzymanego dokumentu dokonuje sąd.
5. Wzór formularza pokwitowania zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy stanowi załącznik nr 8 do wytycznych.
6. Policjant wzywając osobę do stawienia się w postępowaniu przyspieszonym w sądzie w charakterze świadka, poucza ją o obowiązku stawiennictwa we wskazanym miejscu i czasie pod rygorem nałożenia kar porządkowych. Fakt ten policjant dokumentuje w notatniku służbowym lub notatce urzędowej z ujawnienia wykroczenia - jeżeli wezwania dokonano ustnie, a jeżeli świadkowi doręczono zostało wezwanie do stawiennictwa - poprzez odebranie podpisu świadka na zwrotnym poświadczeniu odbioru wezwania.

§ 76 W postępowaniu przyspieszonym, wniosek o ukaranie może być zgłoszony przez oskarżyciela publicznego w formie określonej w art. 92 § 1 pkt 1 k.p.w.

§ 77 Wnioski o ukaranie zgłoszone ustnie do protokołu rozprawy, rejestruje się w RSoW tak, jak wnioski sporządzone na piśmie.

§ 78

1. Jeżeli sprawcą wykroczenia jest osoba niemająca stałego miejsca zamieszkania lub miejsca stałego pobytu albo przebywająca jedynie czasowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oskarżyciel publiczny powinien wnioskować o nadanie orzeczeniu sądu klauzuli natychmiastowej wykonalności.
2. Osoby, w stosunku do których wydano orzeczenie o natychmiastowej wykonalności kary aresztu, doprowadza się przymusowo do zakładu karnego, jeżeli sąd wyda takie polecenie.

§ 79 Organ Policji lub osoba upoważniona powinna wspólnie z właściwym prezesem sądu ustalić organizację oraz tryb i sposób kierowania do sądu wniosków o ukaranie w postępowaniu przyspieszonym, a także terminy doprowadzania sprawców schwytanych na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia objętego postępowaniem przyspieszonym.

§ 80 Postępowanie mandatowe jest szczególnym postępowaniem, podejmowanym przez Policję jako organ pozasądowy, o charakterze zastępczym wobec postępowania o wykroczenia prowadzonego przed sądem, warunkowym, uzależnionym w zakresie swego rozstrzygnięcia od zgody sprawcy wykroczenia.

§ 81

1. W okolicznościach określonych w art. 97 § 1 k.p.w., policjant może na sprawcę wykroczenia nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego.

2. Grzywny w drodze mandatu karnego nie nakłada się w przypadku wystąpienia przesłanek ujemnych postępowania mandatowego, określonych w art. 96 § 2 i art. 97 § 2 k.p.w.

§ 82

1. Przed nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego można przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniające. Czynności te podejmuje się niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia.

2. W toku prowadzonych czynności wyjaśniających, decyzję o nałożeniu na sprawcę wykroczenia grzywny w drodze mandatu karnego podejmuje policjant prowadzący te czynności.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, o ukaraniu sprawcy wykroczenia grzywną w postępowaniu mandatowym informuje się ujawnionych pokrzywdzonych oraz zawiadamiającego o popełnieniu wykroczenia, z powołaniem się na przepisy art. 8 k.p.w. w związku z art. 16 § 2 k.p.k.

4. Wzór formularza informacji o nałożeniu na sprawcę wykroczenia grzywny w drodze mandatu karnego stanowi załącznik nr 9 do wytycznych.

5. Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego nie może nastąpić po upływie terminu wskazanego w art. 97 § 1 k.p.w.

§ 83 Policjant prowadzący postępowanie mandatowe przed nałożeniem grzywny powinien:

- 1) ustalić okoliczności zdarzenia tak, aby nie było żadnych wątpliwości co do faktu popełnienia wykroczenia, tożsamości osoby sprawcy i jego winy;
- 2) wskazać sprawcy, na czym polegało jego zachowanie niezgodne z prawem, podać kwalifikację prawną czynu;
- 3) sprawdzić wysokość przewidzianej za dany czyn grzywny w przypadku, gdy wykroczenie jest objęte przepisami rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz.U. z 2013 r. poz. 1624, z 2014 r. poz. 1374, z 2015 r. poz. 506 oraz z 2017 r. poz. 1436);
- 4) uzyskać żądanie ścigania od osoby uprawnionej w przypadku wykroczeń ściganych na żądanie. Żądanie może być złożone na piśmie albo zgłoszone ustnie do protokołu. Jeżeli mandat karny został nałożony na miejscu popełnienia wykroczenia, można ograniczyć się do zapisu w notatniku służbowym;
- 5) poinformować sprawcę czynu o ukaraniu go grzywną w drodze mandatu karnego, podając jego rodzaj i wysokość;
- 6) poinformować sprawcę o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy;
- 7) pouczyć sprawcę wykroczenia w przypadku nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego kredytowanego, o obowiązku wpłacenia grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu i skutkach jej nieuiszczenia w tym terminie.

§ 84

1. Szczegółowy sposób nakładania oraz wysokość grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego określa przepis art. 96 k.p.w.

2. Jeżeli sprawca jednym czynem naruszył dwa lub więcej przepisów ustawy, nakłada się jedną grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości do 1.000 zł.

3. Jeżeli sprawca dopuścił się dwóch lub więcej wykroczeń stanowiących odrębne czyny, to za każdy z tych czynów policjant wdrażający postępowanie mandatowe powinien nałożyć grzywny w drodze odrębnych mandatów karnych. Suma grzywien nałożonych tymi mandatami może przekroczyć kwotę 1.000 zł.

4. Ustalając wysokość grzywny należy uwzględnić:

- 1) granice grzywny przewidziane w naruszonym przepisie;
- 2) wskazania przepisów wydanych na podstawie art. 95 § 6 k.p.w.;
- 3) w miarę możliwości dyrektywy wymiaru kary określone w art. 24 § 3 i art. 33 § 1 - 4 k.w.

§ 85 Jeżeli rodzaj wykroczenia, okoliczności jego popełnienia lub właściwości osobiste sprawcy wskazują na to, że grzywna wymierzona w maksymalnej wysokości w postępowaniu mandatowym byłaby niewspółmiernie niska do stopnia społecznej szkodliwości czynu i nie spełniłaby roli wychowawczej, policjant nie nakłada mandatu karnego, ale sporządza wniosek o ukaranie.

§ 86 Rodzaje mandatów karnych oraz tryb nakładania grzywny określa art. 98 § 1-4 k.p.w.

§ 87 Formularz mandatu karnego należy wypełnić czytelnie, zgodnie z przeznaczeniem poszczególnych rubryk na odcinkach formularza.

§ 88

1. Tryb uchylania prawomocnego mandatu karnego reguluje przepis art. 101 k.p.w.

2. Wniosek ukaranego o uchylenie prawomocnego mandatu karnego skierowany do jednostki Policji, po dołączeniu kopii wszelkiej dokumentacji sporządzonej w związku z nałożonym mandatem karnym, należy niezwłocznie przekazać do sądu właściwego do rozpatrzenia sprawy.

3. W przypadku ujawnienia przez organ Policji faktu nałożenia przez policjanta grzywny w drodze mandatu karnego w okolicznościach wskazanych w art. 101 § 1-1b k.p.w., należy niezwłocznie przekazać powyższą informację do sądu.

§ 89

1. Grzywna nałożona w drodze mandatu karnego gotówkowego może być uiszczona polskimi środkami płatniczymi bezpośrednio policjantowi, który ją nałożył albo w formie bezgotówkowej za pomocą karty płatniczej lub innego instrumentu płatniczego, o ile funkcjonariusz ją nakładający dysponuje odpowiednim urządzeniem do autoryzacji rozliczeń. Bezgotówkowa forma uiszczenia grzywny ma również zastosowanie w przypadku mandatu karnego kredytowanego.

2. W razie odmowy przyjęcia mandatu karnego gotówkowego przez sprawcę wykroczenia, policjant ma prawo, działając na zasadzie art. 45 § 1 pkt 1 i art. 91 § 2 k.p.w. zatrzymać sprawcę wykroczenia i doprowadzić go do sądu.

Rozdział 10. Przepis końcowy.

§ 90 Wytyczne wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 2 ust. 2 oraz § 11 ust. 1 pkt 4 lit c, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 listopada 2019 r.

Załącznik 1. Karta informacyjna o popełnieniu wykroczenia/ uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia* przez osobę posiadającą immunitet zakrajowy (wzór).

(patrz oryginał)

Załącznik 2. Procedury działania w sytuacjach wykroczeń popełnianych przez członków misji

dypłomatycznych i urzędów konsularnych akredytowanych w Rzeczypospolitej Polskiej (Procedury działania).

(patrz oryginał)

Załącznik 1. Wzory legitymacji wydawanych przez MSZ.

(patrz oryginał)

Załącznik 2. Lista państw, w których wystawia się mandaty członkom misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych i oczekuje się ich opłacenia.

- 1 Australia (Związek Australijski)
- 2 Austria (Republika Austrii)
- 3 Belgia (Królestwo Belgii)
- 4 Bośnia i Hercegowina (Bośnia i Hercegowina)
- 5 Brazylia (Federacyjna Republika Brazylii)
- 6 Bułgaria (Republika Bułgarii)
- 7 Chile (Republika Chile)
- 8 Chiny (Chińska Republika Ludowa)
- 9 Cypr (Republika Cypryjska)
- 10 Egipt (Arabska Republika Egiptu)
- 11 Estonia (Republika Estońska)
- 12 Filipiny (Republika Filipin)
- 13 Finlandia (Republika Finlandii)
- 14 Francja (Republika Francuska)
- 15 Grecja (Republika Grecka)
- 16 Hiszpania (Królestwo Hiszpanii)
- 17 Holandia (Królestwo Niderlandów)
- 18 Indie (Republika Indii)
- 19 Irlandia
- 20 Izrael (Państwo Izrael)
- 21 Japonia
- 22 Kanada
- 23 Korea (Republika Korei)
- 24 Kuwejt (Państwo Kuwejt)

- 25 Liban (Republika Libańska)
- 26 Luksemburg (Wielkie Księstwo Luksemburga)
- 27 Malezja
- 28 Malta (Republika Malty)
- 29 Meksyk (Meksykańskie Stany Zjednoczone)
- 30 Mołdawia (Republika Mołdawii)
- 31 Norwegia (Królestwo Norwegii)
- 32 Nowa Zelandia
- 33 Pakistan (Islamska Republika Pakistanu)
- 34 Portugalia (Republika Portugalska)
- 35 Rosja (Federacja Rosyjska)
- 36 Słowenia (Republika Słowenii)
- 37 Stany Zjednoczone Ameryki
- 38 Szwajcaria (Konfederacja Szwajcarska)
- 39 Tunezja (Republika Tunezyjska)
- 40 Turcja (Republika Turcji)
- 41 Urugwaj (Wschodnia Republika Urugwaju)
- 42 Wenezuela (Boliwariańska Republika Wenezueli)
- 43 Wielka Brytania (Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej)
- 44 Włochy (Republika Włoska)
- 45 Zjednoczone Emiraty Arabskie (Państwo Zjednoczonych Emiratów Arabskich)

Załącznik 3

Rejestracja pojazdów należących do członków misji posiada następującą strukturę: W 0XYABC, gdzie W 0 - jest elementem stałym, XY - oznacza stały numer przypisany konkretnemu państwu, a litery ABC oznaczają kolejne cyfry przypisujące pojazd do danej kategorii.

- 001-005 - prywatne pojazdy dla ambasadora
- 006-199 - prywatne dyplomatów Ambasady
- 200-249 - prywatne Attaché Wojskowego
- 250-299 - służbowe Attachatu Wojskowego
- 300-499 - prywatne urzędników Ambasady
- 500 - 699 - służbowe Ambasady - (501 - samochód flagowy Ambasadora)
- 700-799 - prywatne urzędników konsularnych
- 800 - 899 - prywatne pracowników konsularnych
- 900-999 - służbowe Konsulatu

Załącznik 4. Wykaz znaków rejestracyjnych dla obcych przedstawicielstw dyplomatycznych w Polsce.

<i>W 001...</i>	USA	<i>W 057...</i>	Fundusz Walutowy
<i>W 002...</i>	W. Brytania	<i>W 058...</i>	Filipiny
<i>W 003...</i>	Francja	<i>W 059...</i>	Międzyn. Korp. Finan.
<i>W 004...</i>	Kanada	<i>W 060...</i>	RPA
<i>W 005...</i>	RFN	<i>W 061...</i>	OBWE
<i>W 006...</i>	Niderlandy	<i>W 062...</i>	Cypr
<i>W 007...</i>	Włochy	<i>W 063...</i>	Kuwejt
<i>W 008...</i>	Austria	<i>W 064...</i>	UNIDO ONZ
<i>W 009...</i>	Japonia	<i>W 065...</i>	Rosja
<i>W 010...</i>	Turcja	<i>W 066...</i>	Słowacja
<i>W 011...</i>	Belgia	<i>W 067...</i>	Czechy
<i>W 012...</i>	Dania	<i>W 068...</i>	Bułgaria
<i>W 013...</i>	Norwegia	<i>W 069...</i>	Węgry
<i>W 014...</i>	Grecja	<i>W 070...</i>	Rumunia
<i>W 015...</i>	Australia	<i>W 071...</i>	Wietnam
<i>W 016...</i>	Algieria	<i>W 072...</i>	Serbia
<i>W 017...</i>	Afganistan	<i>W 073...</i>	KRL-D
<i>W 018...</i>	Argentyna	<i>W 074...</i>	Kuba
<i>W 019...</i>	Brazylia	<i>W 075...</i>	Albania
<i>W 020...</i>		<i>W 076...</i>	Chiny
<i>W 021...</i>	Egipt	<i>W 077...</i>	Mongolia
<i>W 022...</i>	Ekwador	<i>W 078...</i>	
<i>W 023...</i>	Finlandia	<i>W 079...</i>	Kom. Org. Wsp. Kolei (KOWK)
<i>W 024...</i>	Hiszpania	<i>W 080...</i>	
<i>W 025...</i>	Irak	<i>W 081...</i>	Laos
<i>W 026...</i>	Iran	<i>W 082...</i>	Angola
<i>W 027...</i>	Indie	<i>W 083...</i>	Ukraina
<i>W 028...</i>	Indonezja	<i>W 084...</i>	Eur. Bank Odb. i Roz. (EBOR)
<i>W 029...</i>	Kolumbia	<i>W 085...</i>	Litwa
<i>W 030...</i>	Malezja	<i>W 086...</i>	Białoruś
<i>W 031...</i>	Libia	<i>W 087...</i>	Łotwa
<i>W 032...</i>	Maroko	<i>W 088...</i>	Chorwacja
<i>W 033...</i>	Meksyk	<i>W 089...</i>	Liban
<i>W 034...</i>	Nigeria	<i>W 090...</i>	Słowenia
<i>W 035...</i>	Pakistan	<i>W 091...</i>	
<i>W 036...</i>	Portugalia	<i>W 092...</i>	Estonia
<i>W 037...</i>	Palestyna	<i>W 093...</i>	Macedonia
<i>W 038...</i>	Syria	<i>W 094...</i>	Mołdowa
<i>W 039...</i>	Szwecja	<i>W 095...</i>	
<i>W 040...</i>	Szwajcaria	<i>W 096...</i>	Armenia
<i>W 041...</i>	Tunezja	<i>W 097...</i>	Sri Lanka
<i>W 042...</i>	Tajlandia	<i>W 098...</i>	Kazachstan
<i>W 043...</i>	Wenezuela	<i>W 099...</i>	Arabia Saudyjska
<i>W 044...</i>	Urugwaj	<i>W 100...</i>	Gruzja
<i>W 045...</i>	Peru	<i>W 101...</i>	Uzbekistan

W 046...	Jemen	W 102...	Org. ds. Migracji (IOM)
W 047...		W 103...	Nowa Zelandia
W 048...	Dem. Rep. Konga	W 104...	Azerbejdżan
W 049...	Izrael	W 105...	Zakon Maltański
W 050...		W 106...	Kambodża
W 051...	Chile	W 107...	FRONTEX
W 052...	Nuncjatura	W 108...	Luksemburg
W 053...	Rep. Korei	W 109...	Bośnia i Hercegowina
W 054...	Unia Europejska	W 110...	Panama
W 055...	Irlandia	W 111...	Katar
	Bank Światowy	W 112...	Malta

Załącznik 3. Tryb postępowania policjantów w przypadku ujawnienia popełnienia wykroczenia przez osobę posiadającą immunitet krajowy.

(patrz oryginał)

Załącznik 4. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej w zakresie uzyskania zezwolenia na ściganie (wzór).

(patrz oryginał)

Załącznik 5. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła do odpowiedzialności za wykroczenie (wzór).

(patrz oryginał)

Załącznik 6. Informacje o podstawach prawnych oraz rodzajach i zakresach poszczególnych immunitetów.

I. **Immunitet** - instytucja prawna, mocą której osoba z niej korzystająca nie podlega określonym przepisom, do przestrzegania których inne osoby są zobowiązane. Immunitet może też oznaczać ograniczenie odpowiedzialności prawnej danej osoby z tytułu pełnienia przez nią określonej funkcji. Istotą immunitetu jest więc wyłączenie spod określonego obowiązku. W doktrynie prawa konstytucyjnego wyróżnia się dwa rodzaje immunitetu: **materialny** i **formalny**.

II. **Immunitet materialny** oznacza trwale lub czasowe (immunitet bezwzględny i względny) wyłączenie określonej osoby spod przepisów sankcjonujących określone zachowanie, swoistą bezkarność w tym zakresie. Przykładem immunitetu materialnego jest immunitet materialny **parlamentarzysty**, oznaczający, iż poseł oraz senator nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności za działania wchodzące bezpośrednio w zakres sprawowania ich funkcji parlamentarnych, np. za wystąpienia w parlamencie, sposób głosowania, zgłaszane inicjatywy ustawodawcze. Zakaz ten obowiązuje w trakcie oraz po ustaniu mandatu parlamentarzysty i nie może zostać uchylony. Celem istnienia immunitetu materialnego jest ochrona członków parlamentu przed próbami ograniczania ich niezależności, w szczególności swobody głosowania oraz wolności wypowiedzi. **Sędziowie** i **asesorzy sądowi** w zakresie wykroczeń posiadają także **immunitet materialny**, ale w innej postaci - ponoszą wprawdzie odpowiedzialność za popełnienie wykroczenia, tyle że jest to odpowiedzialność przed właściwym sądem dyscyplinarnym, z obowiązującym od 19 września 2015 r. wyjątkiem określonym w art. 81 § 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów po-

wszechnych. Wyjątek ten dotyczy popełnienia wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, bowiem w takim przypadku sędzia lub asesor będący sprawcą wykroczenia może być ukarany grzywną w drodze mandatu karnego, jeżeli wyrazi zgodę na przyjęcie mandatu. Przyjęcie mandatu wyłącza w tym przypadku odpowiedzialność dyscyplinarną. Wyłączną odpowiedzialność dyscyplinarną za wszelkiego rodzaju wykroczenia, włącznie z wykroczeniami przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, ponoszą jedynie **sędziowie Trybunału Konstytucyjnego** oraz **sędziowie i asesory sądów wojskowych**. Immunitet materialny **prokuratorów i asesorów** jednostek organizacyjnych prokuratury jest względny, gdyż wymienione osoby w przypadku popełnienia wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji mogą wyrazić zgodę na przyjęcie mandatu karnego, co wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną. Wobec prokuratorów i asesorów jednostek organizacyjnych prokuratury można również stosować środki oddziaływania wychowawczego, o których mowa w art. 41 k.w., co nie jest okolicznością bezwzględnie wyłączającą możliwość wszczęcia i prowadzenia postępowania w sprawie o wykroczenie w trybie art. 5 k.p.w., bowiem według art. 61 § 1 pkt 2 k.w. zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego może być tylko fakultatywną podstawą odmowy wszczęcia lub umorzenia postępowania w sprawie o wykroczenie.

II. Drugim rodzajem immunitetu jest **immunitet formalny**, nazywany niekiedy immunitetem osobistym. Oznacza on okresowe ograniczenie odpowiedzialności karnej danej osoby ze względu na pełnioną funkcję, na czas pełnienia tejże funkcji. Zwykle immunitet formalny ma charakter względny, bo odpowiednie przepisy umożliwiają zniesienie ograniczeń odpowiedzialności karnej po spełnieniu określonych dodatkowych warunków i wówczas dochodzi do tzw. pozbawienia danej osoby immunitetu. Zazwyczaj takim dodatkowym warunkiem jest zgoda określonego podmiotu (organu) - np. pociągnięcie do odpowiedzialności karnej posła wymaga uprzedniej zgody Sejmu. Specyficzną formą immunitetu jest nietykalność osobista oznaczająca zakaz ograniczania i pozbawiania wolności, co z reguły nie obejmuje przypadku ujęcia na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie danego sprawcy jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

Przepis **art. 5 § 1 pkt 7 k.p.w.** dotyczy **immunitetów formalnych krajowych**, bezwzględnych polegających na wyłączeniu, na podstawie szczególnych przepisów, niżej wymienionych osób z odpowiedzialności za wykroczenia przed sądem powszechnym lub w postępowaniu mandatowym:

- 1) **Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej** (na mocy art. 145 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jedynym organem władnym do sądenia Prezydenta za przestępstwa jest Trybunał Stanu, przy czym postawienie Prezydenta w stan oskarżenia może nastąpić tylko uchwałą Zgromadzenia Narodowego. Wprawdzie art. 145 Konstytucji dotyczy czynu stanowiącego przestępstwo, ale jest równocześnie podstawą wyłączenia odpowiedzialności za wykroczenie, zgodnie z jedną z podstawowych reguł wykładni prawa, iż uprawnienie dotyczące spraw o większym zakresie obejmuje również tożsame rodzajowo sprawy o zakresie mniejszym);
- 2) **sędziowie Trybunału Konstytucyjnego** (na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o *statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego* za wykroczenia sędzia Trybunału Konstytucyjnego odpowiada tylko dyscyplinarnie);
- 3) **sędziowie Sądu Najwyższego** (art. 72 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o *Sądzie Najwyższym* - za wykroczenia sędzia może odpowiadać tylko dyscyplinarnie, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 72 § 4). Sędzia może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenie, o którym mowa w rozdziale XI k.w. Wyrażenie zgody następuje w drodze przyjęcia przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenia grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 k.p.w. Przyjęcie przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenie grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną;
- 4) **sędziowie i asesory sądów powszechnych** (art. 81 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych - za wykroczenia sędzia odpowiada tylko dyscyplinarnie, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 81 § 2). Sędzia może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenie, o którym mowa w rozdziale XI k.w. Wyrażenie zgody następuje w drodze przyjęcia przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenia grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 k.p.w. Przyjęcie przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenie grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną. Analogiczne zapisy dotyczące asesora wynikają z art. 106ze ww. ustawy;
- 5) **sędziowie i asesory sądów administracyjnych** (art. 29 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych w zw. z art. 81 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych - za wykroczenia sędzia odpowiada tylko dyscyplinarnie, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 81 § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych). Sędzia może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenie, o którym mowa w rozdziale XI k.w. Wyrażenie zgody następuje w drodze przyjęcia przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenia grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 k.p.w. Przyjęcie przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenie grzywny,

w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną. Analogiczne zapisy dotyczące asesora wynikają z art. 29 ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych w zw. z art. 106ze ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych;

6) **sędziowie Naczelnego Sądu Administracyjnego** (art. 49 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych w zw. z art. 52 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym - za wykroczenia sędzia odpowiada tylko dyscyplinarnie). Sędzia może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenie, o którym mowa w rozdziale XI ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń. Wyrażenie zgody następuje w drodze przyjęcia przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenia grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Przyjęcie przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenie grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną;

7) **sędziowie sądów wojskowych** (art. 37 § 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o ustroju sądów wojskowych - za wykroczenia sędziowie ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną przed sądami dyscyplinarnymi);

8) **prokuratorzy i asesory prokuratury** (art. 138 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze - za wykroczenia prokurator odpowiada tylko dyscyplinarnie, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 138 § 3-5). Prokurator może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenia, o których mowa rozdziale XI ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń. Wyrażenie zgody następuje w drodze przyjęcia przez prokuratora mandatu karnego albo uiszczenia grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Przyjęcie przez prokuratora mandatu karnego albo uiszczenie grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną. Na mocy art. 174 § 1 pkt 1 ww. ustawy przepis art. 138 Prawa o prokuraturze, ma również zastosowanie do asesora prokuratury;

9) **strażacy Państwowej Straży Pożarnej** (art. 116 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej) za czyn stanowiący wykroczenie, popełniony w wyniku wykonania polecenia służbowego, strażak ponosi odpowiedzialność tylko dyscyplinarną, chyba że wykonując polecenie służbowe umyślnie popełnia wykroczenie.

III. **Immunitety zakrajowe:** dyplomatyczny i konsularny oraz immunitet przedstawicieli Wspólnot Europejskich (urzędników, pracowników i posłów do Parlamentu Europejskiego), do których zapewnienia Rzeczpospolita Polska jest zobowiązana na mocy następujących aktów prawa międzynarodowego:

- Konwencji Wiedeńskiej o Stosunkach Dyplomatycznych, sporządzonej w Wiedniu w dniu 18 kwietnia 1961 r. (Dz.U. z 1965 r. poz. 232);
- Konwencji Wiedeńskiej o Stosunkach Konsularnych, sporządzonej w Wiedniu w dniu 24 kwietnia 1963 r. (Dz.U. z 1982 r. poz. 98);
- Konwencji o Misjach Specjalnych, otwartej do podpisu w Nowym Jorku dnia 16 grudnia 1969 r. (Dz.U. z 1985 r. poz. 245);
- Protokołu nr 36 z dnia 8 kwietnia 1965 r. o przywilejach i immunitetach Wspólnot Europejskich, dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnoty Europejskie [art. 9, 10 i 12] (Dz.U. z 2004 r. poz. 864/4 albo Dz.Urz. WE C 321E z 29.12.2006 r., str. 318);
- Regulaminu - Siódma Kadencja Parlamentu - marzec 2011 z dnia 5 maja 2011 r. (Dz.Urz. UE. L Nr 116, str. 1);
- Protokołu o przywilejach i immunitetach Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych, sporządzonego w Genewie dnia 18 marca 2004 r. [art. 10, 12 i 13] (Dz.U. z 2008 r. poz. 193).

Należy zaznaczyć, iż zakresy tych immunitetów są różne. Immunitet **dyplomatyczny** obejmuje całkowitą nietykalność osobistą oraz pełne wyłączenie z jurysdykcji karnej, cywilnej i administracyjnej państwa przyjmującego (art. 29 i 31 Konwencji). Immunitet o takim samym zakresie przysługuje sędziom i prokuratorom Międzynarodowego Trybunału Karnego (art. 48 Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego sporządzonego w Rzymie dnia 17 lipca 1998 r.; Dz.U. z 2003 r. poz. 708).

Immunitet **konsularny** obejmuje ograniczoną nietykalność osobistą, bo urzędnik konsularny podlega zatrzymaniu jedynie w razie popełnienia „ciężkiej zbrodni”. Ma obowiązek stawiać się na wezwanie w charakterze podejrzanego lub świadka (jednak nie można wobec niego stosować środków przymusu w razie odmowy zeznań, a także należy na żądanie przeprowadzić przesłuchanie w mieszkaniu urzędnika konsularnego lub w urzędzie konsularnym albo zamiast zeznania przyjmując pisemne oświadczenie), natomiast jurysdykcji sądowej i administracyjnej nie podlega tylko w odniesieniu do czynności dokonanych w wykonaniu funkcji konsularnych. Urzędnik konsularny może być za zgodą państwa przyjmującego upoważniony do dokonywania czynności dyplomatycznych, ale nie daje mu to żadnego prawa do immunitetu dyplomatycznego. Honorowym urzędnikom konsularnym przysługuje podobny zakres immunitetu, z wyjątkiem jednakże ograniczonej nietykalności osobistej (art. 17, 41, 43, 44 i 63 Konwencji).

Immunitet członków misji specjalnych obejmuje całkowitą nietykalność osobistą oraz pełne wyłączenie z jurysdykcji karnej (art. 29 i 31 Konwencji).

Immunitet jurysdykcyjny przedstawicieli Wspólnot Europejskich jest ograniczony do dokonywanych przez nich czynności służbowych, a więc nie obejmuje popełnienia pospolitych czynów karalnych. Poseł do Parlamentu Europejskiego ma ponadto prawo do swobodnego przemieszczania się na terenie państw członkowskich (prawo to nie może być w żaden sposób ograniczone) i bez zgody Parlamentu Europejskiego nie może być zobowiązany do stawiennictwa w terminie uniemożliwiającym bądź utrudniającym wykonywanie czynności parlamentarnych oraz do składania zeznań dotyczących informacji poufnych, które uzyskał w związku ze sprawowanym mandatem, a których ujawnienie uznałby za niewskazane. Zakres immunitetu posłów do Parlamentu Europejskiego ulega rozszerzeniu podczas trwania sesji Parlamentu. Wówczas polskim „europosłem” na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje taki sam immunitet jak posłom na Sejm.

Zakres zakrajowego „wspólnotowego” **immunitetu materialnego** przysługującego **posłom do Parlamentu Europejskiego** (eurodeputowanym) określa art. 9 Protokołu nr 36 w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich, podpisanego w Brukseli w dniu 8 kwietnia 1965 r. (Dz.Urz. WE C 321E z 29.12.2006 r. str. 318), który stanowi, że członkowie Parlamentu Europejskiego nie podlegają żadnej formie dochodzenia, zatrzymania lub odpowiedzialności sądowej - za działalność prowadzoną w związku z wykonywaniem mandatu (w zakresie wyrażanych poglądów lub stanowisk zajmowanych w głosowaniu parlamentarnym). Wyłączenie tej odpowiedzialności ma charakter bezwzględny, ponieważ nie jest możliwe wyrażenie przez Parlament Europejski zgody na ściganie. Immunitet materialny gwarantuje eurodeputowanym wolność wyrażania opinii nie tylko w „murach parlamentu”, a więc na posiedzeniach plenarnych, komisji i innych organów Parlamentu Europejskiego, ale także w ramach aktywności poza Parlamentem Europejskim (np. podczas uczestnictwa w oficjalnych delegacjach). W zakresie przedmiotowym wspólnotowego immunitetu materialnego mieszczą się wszelkie możliwe formy ekspresji, za pomocą których eurodeputowany wyraża swoje poglądy polityczne (np. wywiad w mediach, rozwieszenie w miejscu publicznym plakatu z określoną treścią - za zgodą dysponenta tego miejsca). W zakresie tym nie będą się jednak mieścić konferencje prasowe, debaty radiowe i telewizyjne, kampanie wyborcze czy publikacje o charakterze prywatnym, których celem nie jest wykonywanie obowiązków związanych z członkostwem w Parlamencie Europejskim. Eurodeputowani uzyskują immunitet materialny z początkiem pięcioletniej kadencji, która rozpoczyna się z chwilą otwarcia pierwszego posiedzenia Parlamentu Europejskiego (zwoływanego w pierwszy wtorek po upływie miesiąca od zakończenia wyborów w ostatnim państwie członkowskim) i trwa do czasu otwarcia pierwszego posiedzenia Parlamentu następnej kadencji.

W myśl **art. 5 § 1 pkt 6 k.p.w.** nie wszczyna się postępowania a wszczęte umarza, gdy sprawca wykroczenia jest:

- 1) uwierzytelnionym w Rzeczypospolitej Polskiej szefem przedstawicielstwa dyplomatycznego państwa obcego, osobą należącą do personelu dyplomatycznego, administracyjnego lub technicznego tego przedstawicielstwa oraz członkiem rodziny wymienionych osób (pozostającym z nimi we wspólnocie domowej) albo inną osobą korzystającą z immunitetu dyplomatycznego na podstawie ustaw, umów (np. członkowie misji specjalnych oraz sędziowie i prokuratorzy Międzynarodowego Trybunału Karnego) lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych,
- 2) kierownikiem urzędu konsularnego lub innym urzędnikiem konsularnym państwa obcego albo inną osobą zrównaną z nimi na podstawie ustaw, umów (konwencji konsularnych zawieranych z poszczególnymi państwami) lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

W powyższych przypadkach mamy do czynienia z immunitetami wynikającymi wprost z k.p.w., których przestrzeganie ma na celu dotrzymanie zobowiązań przyjętych w umowach międzynarodowych.

IV. Przepis art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w. dotyczy **immunitetów krajowych względnych**, polegających na uzależnieniu odpowiedzialności za wykroczenia przed sądem powszechnym lub w postępowaniu mandatowym od uzyskania zezwolenia uprawnionego w tym zakresie organu. Takie immunitety przysługują następującym osobom:

- 1) **posłowie na Sejm i senatorowie** (w myśl art. 105 ust. 1-3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, mającego zastosowanie na podstawie art. 108 Konstytucji również do senatorów, poseł nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za swoją działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu poselskiego ani w czasie jego trwania, ani po jego wygaśnięciu. Za taką działalność poseł odpowiada wyłącznie przed Sejmem, a w przypadku naruszenia praw osób trzecich może być pociągnięty do odpowiedzialności sądowej tylko za zgodą Sejmu. Poseł w okresie od dnia ogłoszenia wyników wyborów do dnia wygaśnięcia mandatu, nie może być pociągnięty bez zgody Sejmu do odpowiedzialności karnej za jakikolwiek czyn karalny. Postępowanie karne wszczęte wobec posła przed dniem jego wyboru do Sejmu ulega na żądanie Sejmu zawieszeniu do czasu wygaśnięcia mandatu. Wtedy ulega również zawieszeniu na ten czas bieg przedawnienia w postępowaniu karnym). Zgodnie z art. 105 ust. 4 Konstytucji poseł (i senator) może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej i w takim przypadku postępowanie karne jest prowadzone na ogólnych zasadach;

2) **członkowie Trybunału Stanu** (członek Trybunału Stanu nie może być, bez uprzedniej zgody Trybunału Stanu, pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności - art. 200 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; zgoda taka jest wymagana także po upływie kadencji, ale wówczas jedynie w odniesieniu do czynów związanych z wykonywaniem funkcji w Trybunale Stanu);

3) **Prezes, wiceprezesi, dyrektor generalny oraz kontrolerzy Najwyższej Izby Kontroli** (art. 206 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - Prezes Najwyższej Izby Kontroli może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej tylko za zgodą Sejmu; art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli - wiceprezesi, dyrektor generalny Najwyższej Izby Kontroli oraz kontrolerzy nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności karnej z powodu swoich czynności służbowych bez uprzedniej zgody Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, a Prezes Najwyższej Izby Kontroli - bez zgody Sejmu. Przepis ten stosuje się również po ustaniu stosunku pracy.);

4) **Rzecznik Praw Obywatelskich** (art. 211 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - Rzecznik Praw Obywatelskich nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej; art. 7a w zw. z art. 7g ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich);

5) **Rzecznik Praw Dziecka** (art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka - Rzecznik Praw Dziecka nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej, z wyjątkiem przypadku określonego w art. 7 ust. 2a);

6) **Prezes Instytutu Pamięci Narodowej** (art. 14 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu - Prezes Instytutu Pamięci Narodowej nie może być, bez uprzedniej zgody Sejmu, pociągnięty do odpowiedzialności karnej, z wyjątkiem przypadku określonego w art. 14 ust. 2);

7) **Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych** (art. 38 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych - Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej, z wyjątkiem przypadku określonego w art. 38 ust. 2).

V. Funkcjonariusze: Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Straży Marszałkowskiej i Policji ponoszą odpowiedzialność karną na ogólnych zasadach, ale także dodatkowo odpowiedzialność dyscyplinarną (art. 105 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, art. 106 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 144 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 134 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, art. 208 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa, art. 100 ustawy z 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej, art. 132 ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).

Policja zawiadamia o wykroczeniach popełnionych przez osoby chronione względnymi immunitetami formalnymi organy uprawnione do wyrażania zgody na pociągnięcie tych osób do odpowiedzialności karnej, w formie wniosku o wyrażenie takiej zgody.

Obowiązek zawiadomienia dotyczy również wykroczeń popełnionych przez funkcjonariuszy służb specjalnych i w tych przypadkach **zawiadomienie** kieruje się do odpowiedniego szefa służby specjalnej (art. 119 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, art. 148 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 112 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym). **Szefowie Służb Kontrwywiadu Wojskowego i Wywiadu Wojskowego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Wywiadu** mają ustawowe uprawnienia przewidziane dla Policji w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach o wykroczenia popełnione przez podległych funkcjonariuszy, które to uprawnienia mogą cedować na upoważnionych podwładnych (art. 119 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego i art. 148 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu). Oznacza to, że w przypadku ujawnienia wykroczenia popełnionego przez funkcjonariusza któregośkolwiek z wymienionych czterech służb specjalnych (poza Centralnym Biurem Antykorupcyjnym) i konieczności podjęcia czynności wyjaśniających, w tym w sytuacji odmowy przyjęcia mandatu karnego, policjanci ograniczają czynności służbowe do niecierpiących zwłoki w celu zabezpieczenia śladów i dowodów, a następnie materiały z tych czynności przekazują szefowi właściwej służby specjalnej w celu dalszego prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie. Jeżeli policjant uzna, że wystarczającym jest zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego lub postępowania mandatowego, stosuje te środki lub postępowanie na ogólnych zasadach, a następnie powiadamia o fakcie popełnienia wykroczenia szefa właściwej Agencji lub Służby.

VI. Wyciągi z aktów normatywnych ustalających immunitety zakrajowe:

1) Konwencja Wiedeńska o Stosunkach Dyplomatycznych, sporządzona w Wiedniu w dniu 18 kwietnia 1961 r. (Dz.U. z 1965 r. poz. 232):

Art. 29. Osoba przedstawiciela dyplomatycznego jest nietykalna. Nie podlega on aresztowaniu ani zatrzymaniu w żadnej formie (...).

Art. 31.1. Przedstawiciel dyplomatyczny korzysta z immunitetu od jurysdykcji karnej państwa przyjmującego.
2. Przedstawiciel dyplomatyczny nie jest obowiązany do składania zeznań w charakterze świadka.

Art. 37.1. Członkowie rodziny przedstawiciela dyplomatycznego pozostający z nim we wspólnocie domowej, o ile nie są obywatelami państwa przyjmującego, korzystają z przywilejów i immunitetów wymienionych w artykułach 29-36.

2. Członkowie personelu administracyjnego i technicznego misji, łącznie z członkami ich rodzin pozostającymi z nimi we wspólnocie domowej, o ile nie są obywatelami państwa przyjmującego lub nie mają tam stałego miejsca zamieszkania, korzystają z przywilejów i immunitetów wymienionych w artykułach 29-35 (...).

3. Członkowie personelu służby misji, którzy nie są obywatelami państwa przyjmującego lub nie mają tam stałego miejsca zamieszkania, korzystają z immunitetu w odniesieniu do aktów dokonanych w toku pełnienia ich funkcji.

4. Prywatni służący członków misji mogą korzystać z przywilejów i immunitetów jedynie w zakresie przyznanym przez państwo przyjmujące. Państwo przyjmujące powinno jednak wykonywać jurysdykcję nad tymi osobami w taki sposób, aby zbytnio nie zakłócać wypełniania funkcji przez misję.

Art. 38.1. Poza wypadkami, w których dodatkowe przywileje i immunitety zostały przyznane przez państwo przyjmujące, przedstawiciel dyplomatyczny będący obywatelem tego państwa lub mający tam stałe miejsce zamieszkania korzysta jedynie z immunitetu jurysdykcyjnego i z nietykalności w odniesieniu do aktów urzędowych dokonywanych w toku pełnienia swych funkcji.

2. Inni członkowie personelu misji oraz prywatni służący będący obywatelami państwa przyjmującego lub mający w nim stałe miejsce zamieszkania korzystają z przywilejów i immunitetów jedynie w zakresie przyznanym przez państwo przyjmujące. Państwo przyjmujące powinno jednak wykonywać jurysdykcję nad tymi osobami w taki sposób, aby zbytnio nie zakłócać wypełniania funkcji przez misję.

Art. 40.1. Jeżeli przedstawiciel dyplomatyczny przejeżdża przez terytorium lub znajduje się na terytorium państwa trzeciego będąc w podróży celem objęcia swego stanowiska lub powrotu na nie albo też wracając do swego własnego kraju, państwo trzecie, które udzieliło mu wiza w wypadku, gdy wiza taka była wymagana, przyzna mu nietykalność oraz wszelkie inne immunitety, niezbędne dla zapewnienia mu przejazdu lub powrotu. To samo stosuje się również do wszystkich członków jego rodziny korzystających z przywilejów i immunitetów, którzy bądź towarzyszą przedstawicielowi dyplomatycznemu, bądź podróżują oddzielnie w celu połączenia się z nim lub powrotu do swego kraju.

2. W okolicznościach podobnych do określonych w ustępie 1 niniejszego artykułu państwa trzecie nie powinny utrudniać przejazdu przez ich terytorium członkom personelu administracyjnego i technicznego lub personelu służby misji oraz członkom ich rodzin.

2) Konwencja Wiedeńska o Stosunkach Konsularnych, sporządzona w Wiedniu w dniu 24 kwietnia 1963 r. (Dz.U. z 1982 r. poz. 98):

Art. 41.1. Urzędnicy konsularni podlegają zatrzymaniu lub tymczasowemu aresztowaniu jedynie w razie popełnienia ciężkiej zbrodni i na podstawie postanowienia właściwej władzy sądowej.

2. Z wyjątkiem przypadku przewidzianego w ustępie 1 niniejszego artykułu urzędnicy konsularni mogą być więzieni lub podlegać jakiegokolwiek innej formie ograniczenia ich wolności osobistej jedynie w wykonaniu prawomocnego wyroku sądowego.

3. Jeżeli wszczęto postępowanie karne przeciwko urzędnikowi konsularnemu, jest on obowiązany stawić się przed właściwymi władzami. Postępowanie powinno być jednak prowadzone ze względami należnymi mu z uwagi na jego urzędowe stanowisko oraz, z wyjątkiem przypadku przewidzianego w ustępie 1 niniejszego artykułu, w sposób, który by możliwie jak najmniej utrudniał wykonywanie funkcji konsularnych. Jeżeli w okolicznościach wymienionych w ustępie 1 niniejszego artykułu niezbędne jest tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie urzędnika konsularnego, postępowanie przeciwko niemu powinno być wszczęte w możliwie najkrótszym czasie.

Art. 42. W razie zatrzymania lub tymczasowego aresztowania członka personelu konsularnego lub wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego państwo przyjmujące jest obowiązane zawiadomić o tym możliwie jak najszybciej kierownika urzędu konsularnego.

Art. 43.1. Urzędnicy konsularni i pracownicy konsularni nie podlegają jurysdykcji władz sądowych i administracyjnych państwa przyjmującego w odniesieniu do czynności dokonanych w wykonaniu funkcji konsularnych.

Art. 44.1. Członkowie urzędu konsularnego mogą być wzywani w charakterze świadków w toku postępowania sądowego lub administracyjnego. Pracownicy konsularni oraz członkowie personelu służby nie powinni odmawiać składania zeznań, z wyjątkiem przypadków wymienionych w ustępie 3 niniejszego artykułu. Jeżeli urzędnik konsularny odmawia złożenia zeznań, nie można stosować wobec niego żadnego środka przymusu ani sankcji.

2. Władza żądająca zeznań powinna unikać utrudniania urzędnikowi konsularnemu wykonywania jego funkcji. Może ona, gdy to jest możliwe, bądź przyjąć to zeznanie w jego mieszkaniu lub w urzędzie konsularnym, bądź przyjąć od niego oświadczenie na piśmie.

3. Członkowie urzędu konsularnego nie są obowiązani do składania zeznań, co do faktów związanych z wykonywaniem ich funkcji ani do przedstawiania urzędowej korespondencji i dokumentów odnoszących się do ich funkcji. Mają oni również prawo odmowy zeznań w charakterze ekspertów w zakresie prawa państwa wysyłającego.

3) Konwencja o Misjach Specjalnych, otwarta do podpisu w Nowym Jorku dnia 16 grudnia 1969 r. (Dz.U. z 1985 r. poz. 245):

(w rozumieniu tej Konwencji misją specjalną jest misja czasowa reprezentująca państwo, wysłana przez jedno państwo do drugiego państwa za jego zgodą w celu wspólnego rozpatrzenia z nim określonych spraw albo wypełnienia wobec niego określonego zadania - w odróżnieniu od stałej misji dyplomatycznej w rozumieniu Konwencji wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych)

Art. 21.1. Głowa państwa wysyłającego, stojąc na czele misji specjalnej, korzysta w państwie przyjmującym lub w państwie trzecim z ułatwień, przywilejów i immunitetów przyznanych przez prawo międzynarodowe głowom państw składającym wizytę oficjalną.

2. Szef rządu, minister spraw zagranicznych i inne osobistości wysokiej rangi uczestniczące w misji specjalnej państwa wysyłającego korzystają w państwie przyjmującym lub w państwie trzecim, niezależnie od tego, czy przysługuje im na mocy niniejszej konwencji, z ułatwień, przywilejów i immunitetów przyznanych im przez prawo międzynarodowe.

Art. 29. Osoby przedstawicieli państwa wysyłającego w misji specjalnej oraz członków jej personelu dyplomatycznego są nietykalne. Nie podlegają one aresztowaniu ani zatrzymaniu w żadnej formie.

Art. 31.1. Przedstawiciele państwa wysyłającego w misji specjalnej oraz członkowie jej personelu dyplomatycznego korzystają z immunitetu od jurysdykcji karnej państwa przyjmującego.

Art. 36. Członkowie personelu administracyjnego i technicznego misji specjalnej korzystają z przywilejów i immunitetów określonych w artykułach 29 do 34 (...).

Art. 37. Członkowie personelu służby misji specjalnej korzystają z immunitetu od jurysdykcji państwa przyjmującego w odniesieniu do czynności dokonywanych przy wykonywaniu swoich obowiązków.

Art. 39.1. Członkowie rodzin przedstawicieli państwa wysyłającego w misji specjalnej oraz członków jej personelu dyplomatycznego korzystają z przywilejów i immunitetów określonych w artykułach 29 do 35, jeżeli towarzyszą oni tym członkom misji specjalnej i pod warunkiem, że nie są obywatelami państwa przyjmującego ani nie mają w nim stałego miejsca zamieszkania.

2. Członkowie rodzin personelu administracyjnego i technicznego misji specjalnej korzystają z przywilejów i immunitetów określonych w artykule 36, jeżeli towarzyszą oni tym członkom i pod warunkiem, że nie są obywatelami państwa przyjmującego ani nie mają w nim swojego stałego miejsca zamieszkania.

Art. 40.1. Jeżeli dodatkowe przywileje i immunitety nie zostały przyznane przez państwo przyjmujące, przedstawiciele państwa wysyłającego w misji specjalnej oraz członkowie jej personelu dyplomatycznego, którzy są obywatelami państwa przyjmującego albo mają w nim stałe miejsce zamieszkania, korzystają jedynie z immunitetu jurysdykcyjnego oraz nietykalności w związku z czynnościami urzędowymi dokonywanymi przy wykonywaniu swoich funkcji.

2. Inni członkowie misji specjalnej oraz personelu prywatnego, będący obywatelami państwa przyjmującego, albo mający w nim stałe miejsce zamieszkania, korzystają z przywilejów i immunitetów jedynie w takim zakresie, w jakim je im przyzna państwo przyjmujące. Jednakże państwo przyjmujące powinno wykonywać swoją

jurysdykcję nad tymi osobami w sposób niepowodujący nadmiernych utrudnień w wypełnianiu funkcji misji specjalnej.

4) Regulamin - Siódma Kadencja Parlamentu - marzec 2011 z dnia 5 maja 2011 r. (Dz.Urz. UE.L Nr 116, str. 1):

Art 5.1. Posłom do Parlamentu Europejskiego przysługują przywileje oraz immunitety przewidziane w Protokole w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej.

2. Niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o wyborze posłów Przewodniczący wydaje posłom legitymacje umożliwiające im swobodne poruszanie się po terytorium państw członkowskich.

Art. 6.4. W przypadku zatrzymania posła lub pozbawienia go swobody przemieszczania się, gdy zachodzi podejrzenie naruszenia jego przywilejów oraz immunitetu, Przewodniczący, po konsultacji z przewodniczącym właściwej komisji i jej sprawozdawcą, może zainicjować w trybie pilnym działania zmierzające do potwierdzenia przywilejów i immunitetu posła.

Art 7.1. Wnioski o uchylenie lub o skorzystanie z immunitetu i przywilejów są rozpatrywane przez właściwą komisję niezwłocznie (...).

3. Komisja może zwrócić się do właściwego organu o udostępnienie wszelkich informacji, które uzna za niezbędne do ustalenia zasadności uchylenia lub skorzystania z immunitetu.

5. Gdy poseł został wezwany do wystąpienia w charakterze świadka lub biegłego, wniosek o uchylenie immunitetu nie jest konieczny pod warunkiem, że:

- nie będzie zobowiązany stawić się w terminie uniemożliwiającym bądź utrudniającym wykonywanie czynności parlamentarnych lub będzie mógł dostarczyć oświadczenie w formie pisemnej lub każdej innej, które nie zakłóci wykonywania obowiązków parlamentarnych,
- nie będzie zobowiązany do składania zeznań dotyczących informacji poufnych, które uzyskał w związku z wykonywanym mandatem, a których ujawnienie uznałby za niewskazane.

5) Protokół (nr 36) w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich, podpisany w Brukseli w dniu 8 kwietnia 1965 r. (Dz.Urz. WE C 321E z 29.12.2006 r. str. 318; protokół dołączony do Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej):

Art. 8. Swoboda przepływu członków Parlamentu Europejskiego podróżujących do lub z miejsca obrad Parlamentu Europejskiego nie podlega żadnym ograniczeniom administracyjnym lub innym.

Art. 9. Wobec członków Parlamentu Europejskiego nie można prowadzić dochodzenia, postępowania sądowego, ani też ich zatrzymywać z powodu ich opinii lub stanowiska zajętego przez nich w głosowaniu w czasie wykonywania przez nich obowiązków służbowych.

Art. 10. Podczas sesji Parlamentu Europejskiego jego członkowie korzystają:

- a) na terytorium swojego państwa - z immunitetów przyznawanych członkom parlamentu ich państwa;
- b) na terytorium innego Państwa Członkowskiego - z immunitetu chroniącego przed zatrzymaniem oraz immunitetu jurysdykcyjnego.

Immunitet chroni także członków podczas ich podróży do i z miejsca, gdzie odbywa się posiedzenie Parlamentu Europejskiego.

6) Protokół o przywilejach i immunitetach Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych, sporządzony w Genewie dnia 18 marca 2004 r. (Dz.U. z 2008 r. poz. 193):

Art. 10. Pracownicy Organizacji nawet po zakończeniu pełnienia swych funkcji są objęci immunitetem chroniącym przed postępowaniem sądowym w odniesieniu do działań, w tym wypowiedzi ustnych i pisemnych, wykonywanych przez nich podczas sprawowania funkcji i w ramach ich obowiązków. Immunitet ten nie obejmuje jednak wykroczeń drogowych popełnionych przez pracownika Organizacji, ani szkód wyrządzonych przez pojazd silnikowy należący do niego lub przez niego prowadzony.

Art. 12.1. Oprócz przywilejów i immunitetów przyznanych zgodnie z art. 10 niniejszego Protokołu Dyktorowi Generalnemu podczas pełnienia funkcji przysługują przywileje i immunitety przyznawane dyplomatom podobnego szczebla przez Konwencję wiedeńską o stosunkach dyplomatycznych, sporządzoną dnia 18 kwietnia 1961 r.

Art. 13.2. Immunitety (...) mogą być uchylone:

- a) w przypadku Dyrektora Generalnego - przez Radę Organizacji;
- b) w przypadku pracowników - przez Dyrektora Generalnego lub osobę działającą w jego imieniu (...) przy czym cofnięcie takie jest obligatoryjne w każdym przypadku, gdy immunitety utrudniałyby funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, a ich uchylenie nie przyniesie szkody realizacji celu, dla którego zostały udzielone.

Załącznik 7. Wniosek o wniesienie kasacji (wzór).

(patrz oryginał)

Załącznik 8. Pokwitowanie zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy (wzór).

(patrz oryginał)

Załącznik 9. Informacja o zastosowaniu postępowania mandatowego wobec sprawcy wykroczenia (wzór).

(patrz oryginał)

legalis